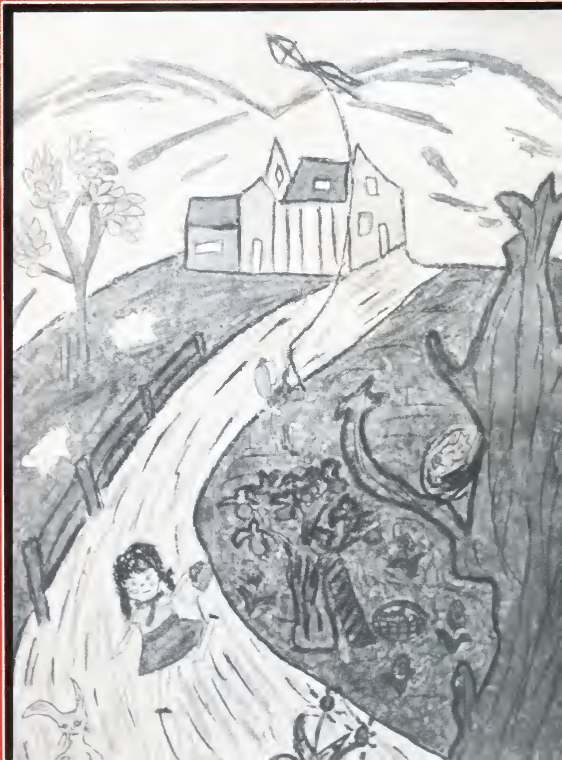
AÑA 10
10
DECEMBER 1979

skol & komunidat

SINDIKATO DI MAESTRONAN DI ARUBA
SIMAR

redaktie

j. j. coutinho, r. r. kelly,
a. vrolijk, m. winklaar en m. guda

redaktie-adres:
kantoor simar, sabana blanco 36

bank:
a.b.n., banknr. v. 62583
t.n.v. "vorm"

layout en fotografie:
r. de graaff

drukker:
v.a.d.

abonnementen:
ned. antillen NAf. 12,50 per jaar
nederland NAF. 16,— per jaar
overige landen NAf. 17,— per jaar

simar

SINDIKATO DI MAESTRONAN
DI ARUBA
sabana blanco 36
p.o.b. 582, oranjestad,
tel. 4219

sekretaresse kantoor:
mevr. f. alexander

vergaderplaats:
sabana blanco 36
tel. 4219; simar-leden die hier willen vergaderen kunnen de sleutel op het kantoor afhalen

banken:
banco barclays antiliano v-224-1
algemene bank nederland v-62503

nieuwe leden:
kunnen iedere dag opgegeven worden op het kantoor, zuidstraat 11

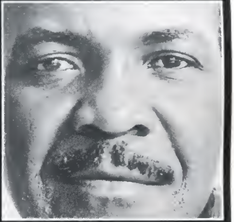
AÑA 10 - NO. 10
DECEMBER 1979

skol i komunidat

sindikato di maestronan di aruba

PROBLEMEN ROND DE MAO

BOY ESCALONA

Eind november werd de redaktie van Skol i Komunidat benaderd door een paar studenten van de MAO-school. Ze vertelden over de problemen die gerezen waren toen bleek, dat de studenten niet volgens plan in december examen konden doen maar zouden moeten wachten tot juni 1980.

Vanaf de start in 1977 was de opzet van de school onduidelijk. Er was geen leerplan, er was geen regeling voor de geldigheid van het diploma. Er was geen direkteur. De duur van de kursus was onduidelijk. Bij de start was de studenten verteld, dat de Arubaanse MAO-school dezelfde opzet zou hebben als die op Curacao, waarvoor de examens en het leerplan uit Nederland komen. De kursus zou twee jaar duren en in juni '79 met een examen worden afgesloten.

Kort na de start wijzigde de school echter haar koers, toen — nadat de direkteur die in Nederland was aangetrokken, om redenen van gezondheid niet meer kon komen — de leiding van de school aan de heer J. Welmers van Onderwijszaken werd toevertrouwd. Het jaar daarop leek het erop dat een nieuwe direkteur was gevonden — eveneens in Nederland. Toen deze evenmin kon komen, werd de heer Bastiaanse benoemd tot waarnemend direkteur.

Tijdens zijn leiding veranderde de organisatie van lessen en examens opnieuw. De laatste wijziging vond plaats in 1979 toen de heer Escalona werd benoemd tot direkteur. Naar aanleiding van dit gesprek aprak de redaktie vervolgens met: de (nieuwe) inspekteur de heer R. Harms, de heer Escalona, de heer Welmers en de heer Th. Arends, hoofd van Onderwijszaken.

Gesprek met Richard Harms

Uit het gesprek met de inspekteur kwam het volgende naar voren:
Inderdaad *lijkt* de MAO hals over kop gestart te zijn in 1977, maar volgens Harms zijn er wel degelijk lange voorbesprekingen geweest vanaf de start van de MAO op Curacao. Bij de start echter was er nog niets vast geregeld. Men had eerst gedacht aan hetzelfde systeem dat op Curacao gevolgd wordt: instituutsexamens uit Nederland af te nemen. Hierdoor liggen zowel examenprogramma als leerplan vast. Deze voorbesprekingen zijn echter nooit afgerond en de situatie was dus nog tamelijk vaag, toen men in 1977 besloot met de MAO op Aruba te starten.
Het BC verzocht in eerste instantie aande SMOA om de verantwoordelijkheid voor de MAO te nemen en de school in hetzelfde gebouw onder te brengen als Colegio Arubano. Op grond van ervaringen in het verleden sprak deze school zich hiertegen uit en adviseerde het BC om de MAO als 'n geheel aparte school op te zetten.
Het BC besloot om zelf als schoolbestuur op te treden. Men zou starten en de school zou zelf zoveel mogelijk de vrije hand krijgen om examenprogramma en leerplan vast te stellen (dit valt normaliter onder het Departement van Onderwijs).
De MAO startte dus in augustus '77 met dezelfde opzet als de Curacaose MAO. Er was 'n Nederlandse direkteur benoemd, die echter op het laatste moment moest afzeggen. Hij kon om gezondheidsredenen niet naar Aruba komen.
Een ambtenaar van Onderwijszaken, Jan Welmers, werd toen door het BC tijdelijk belast met de leiding van de nieuwe MAO.
Deze werkte aan een konsept besluit voor inhoud en organisatie van het examen. Dit week aanmerkelijk af van de tot dan toe gevolgde opzet met o.a. gedurende de opleiding steeds deelexamens en niet aan het eind een afsluitend schoolexamen. De diskussies over het plan van Welmers kwamen op gang.
Inmiddels was het '78 geworden. Welmers vertrok bij de MAO en de heer Bastiaanse nam zijn plaats in. De diskussies over het plan Welmers werden gestaakt. Het bleek dat men op de MAO al niet meer volgens dit systeem werkte.
Toen in '79 Escalona tot (definitief?) direkteur benoemd werd, wijzigde de koers van de MAO nog eens. De situatie is momenteel zo, dat de studenten in december klaar zijn voor het examen, maar dat iedere wettelijke basis voor dit examen nog ontbreekt.
Er is geen examenregeling, de minister kan geen examenkommissie en gedeputeerden benoemen. Zowel docenten als het departement zijn hard aan het werk om een examenregeling te maken. De ambtelijke molen werkt versneld zodat het examen zo snel mogelijk plaats kan vinden.
Evenals het schoolbestuur (BC) garandeert het departement als uiterste examendatum juni 1980.
Tenslotte somde Harms als oorzaak van de problemen op: er is te weinig samenwerking en feedback geweest tussen Onderwijszaken en Departement van Onderwijs; de school zelf is in gebreke gebleven doordat geen leerplan of examenprogramma werd gemaakt; er waren geen vaste afspraken zodat de Inspektie bij koerswijzigingen van de school niets kon doen.

Entrevista ku Boy Escalona

Boy Escalona ta direktor di MAO desde augustus '79. E lesnan di MAO ta worde duna den e edifisio di hospital bieu i na lerarenopleiding, den Wilhelminastraat.
Tin dos kurso ta wordu duna; esta atministrativo i sekretariado. E aña aki e skol ta bai den su terser aña.

Skol i Komunidat: Ken tabata direktor antes?
Boy Escalona: Prome ku Bastiaanse tabata Welmers. Despues ku Bastiaanse a bira direktor Welmers a bira un sorto di kordinador. Kiko kada un su tarea tabata mi no sa.
Skol: Bo a ripara ku BC a bin bek pa nombra bo kome direktor, mientras ku añanan anterior tabatin hopi diskushon den Eilandsraad pa nombrashon di e direktor di MAO.
Boy: Mi ta lamenta loke a pasa antes pasobra dor di esei awor aki e trabao ku mester a wordu hasi, segun mi, pa trese e kos aki na e nivel ku nos tur kier lo tabata hopi mes. Pero di otro banda mi no ta kere ku den e kaso aki mi mester bai buska kulpa serka ningun hende pero nos tin ku bai mira ta kiko mester wordu hasí pa logra un skol atministrativo manera nos komunidat mester.

Skol: Pero e tempo ei nan no a nombrabo i nan no a duna un motibo. Tabata pasobra bo tabata di otro partido of nan a bisa aserka ku bo preparashon na tabata adekuado?

Boy: Ja, na kuminsamento mi tabata studiando i despues mi a haal mi M.O. Boekhouden i despues nan a bisa ku no tabata sufisiente ainda i ku mester ainda un pedagogisch getuigschrift. Despues ku mi a haal mi eerste graads M.O. Handelswetenschappen nan a nombra mi. Anke e problemanan ku tabata tin anterior tabata basa riba otro punto ku e asunto di diploma si of no.

RICHARD HARMS

Skol: Bo a haal e pedagogisch getuigschrift?
Boy: No, mi no a haal esaki nunka pasobra mi mes ta konsidera ku si bo a volg ful un kweekschool di 5 aña di studio, mi ta kere ku no ta nesesario pa tal.
Skol: Problemanan ku tabata tin e tempo ei tabata basa riba tereno politiko.
Boy: Si e kos a wordu trese hopi den "politieke vlak" i hasta den eilandsraad henter un reunion a wordu "besteed" na e punto aki.
Skol: Tempo ku nan a nombra Welmers ku Bastiaanse nan tambe tabata kumpli ku e rekisitonan di BC?
Boy: No, no, no. En todo kaso nan niun di dos no tin e bevoegdheid ku mi tin awor aki i ku mi tabata tin antes.
Skol: Nan a nombranan pasobra nan tabatin mester di un hende of pa evitá ku abo por a haña e puesto aki?
Boy: Ja, kasi sigur ku si, pasobra nan no tabatin, entodo kaso mas pale ku mi.
Skol: Awor ku nan a nombra bo, bo ta tumé pasobra nan no tabatin otro salba bida?
Boy: No awor aki mi ta kere ku nan a bira mas "rijp". Nos ta den un situashon aktualmente, ku pa bo gia un país na un bon manera bo tin ku lebumai e puntonan personal, i

BOY ESCALONA MET DOCHTER

bo tin ku bai mira e nesesidat di e komunidat, i laga esei influensiá bo desishonnan. Mi ta kere ku den e situashon aktualmente t'esei a motibánan pa tuma un desishon. Nan a puntrami tambe, despues ku mi a haal mi M.O.-Handelswetenschappen, si mi ta interesá ainda den e trabao aki. Mi a bisa si.
Skol: Ora bo a tuma e direkshon di e skol over, kiko bo a haya ku nan a traha kaba? Kiko ta e kosnan konkreto, bo a haya un leerplan?
Boy: Ora mi a tuma e skol over trabao inmenso a wordu hasi. Trabao inmenso mi kier men e skol a kuminsa mucho riba man. Mucho riba man kier men ku na tal momento a bisa ku skol ta kuminsa i skol a kuminsa sin ku tabata stipula *debidamente* ta ki rumbo lo bai. Mientras ku e skol a kuminsa nan a pensa riba e rumbo. Dos di esei bo ta haya ku tin biaha a wordu disidi ku nos ta bai tal rumbo p.e. e rumbo di praktijkdiploma. Despues a disidi no tal, sino otro rumbo. Despues a bisa esaki i esaya; dus e kos a kambia varios biaha durante e dos añanan di eksistensia. Awor aki mi ta den e situashon ku e muchanan en berdat ta poko "down". Pero di otro banda nan ta spera ku dor ku mi tei i dos ku mi tin idea di e estudionan riba e tereno aki ku mi por trese mas klaridat i un direkshon mas firme den e skol.
Skol: Na kuminsamento anto no tabatin ningun rumbo, Onderwijszaken ets.
Boy: No. Na kuminsamento no tabatin niun rumbo definitivo. E skol a kuminsa i mientras ku skol a kuminsa nan a bisa bon tal i tal rumbo. Loke a sosode ta ku rumbo a kambia varios biaha tambe.
Skol: For di Onderwijszaken no tabatin un planning precies?
Boy: No. Di Onderwijszaken no tabatin un planning precies. Ku t'asina ki kos mester ta, sigur sigur ku no.
Skol: Despues departamento di enseñansa, loke ta konserni gobierno sentral, tampoko nunka a puntra pa "inzage" di e asunto aki. Nan nunka a bin ku eksigensia?
Boy: Ku mi sa no. Normalmente "eigenlijk" tur e kosnan aki mester a wordu reglá for di prinsipio. A lo menos mester ta tin un kontakt entre Onderwijszaken i Departement van Onderwijs, pa stipula e direkshon di e skol. Pero tan leu ku mi sa esaki no a sosode, of si el a sosode, esei no a bin kla definitivamente ki rumbo e skol mester bai tuma.
Skol: Tampoko no tabatin leerplan?
Boy: No. No tabatin leerplan stipula delantá. Mientras e skol tabata andando e maestronan tabata trahando riba un leerplan. Nan tabata trahando pa bin ku un leerplan.
Skol: Ki tempo e leerplan a bin kla?
Boy: Mmmm . . . wel eh eh awor mi . . . ke ku e leerplan a bin kla, mi no por bisa definitivamente. Ora mi a bin skol ainda mi a haya un sierto problema pasobra nan kier a hasi e skol dos aña i ami tabatin idea ku e skol mester ta tres aña. E ora a wordu kambia atrobe i segun Departement van Onderwijs nunka un leerplan definitivo a wordu entregá na e departamento.
Skol: Inspektor di Departamento di Enseñansa a yega di bin chek na skol?
Boy: Nan a yega di bin skol pero no pa chek, sino pa reuni ku e maestronan pa mira si nan por bin ku un konsepto pa e skol. E inspektor no a bin pa mira un leerplan. Nan a bin mas tanto pa reuni pa por traha un leerplan.
Skol: Pero di niun banda tabatin interes pa "push" e kos aki pa e bin kla mas lihé, pa e tin un set-up definitivamente.
Boy: Bo por bisa ku tabatin interés dor ku ta tin reunion entre Departamento i e leerkrachten. Esei mi sa un biaha a sosodé. E tabata loke nan a yama e "MAO-dag". Den e "MAO-dag" tabata tin representante di Dept. di Enseñansa i e leerkrachten di MAO. Einan a diskutí hopi punto pa mira ki direkshon e skol lo bai tuma. Pero manera mi a ripará no a bin mucho kos definitivò despues di e reunion ei.
Skol: E skol aki a wordu lantá a base di e nesesidatnan ku tabata tin den e sektor di industria, atministrativo, gobierno, komersio?
Boy: Si. Tin nesesidat grandi (gobierno prinsipal) di hende ku edukashon atministrativo i tambe di sekretaria ku a haya un edukashon riba e tereno ei.
Skol: Kuanto alumno boso tin na skol.
Boy: Mas o menos 160. E skol tin dos direkshon; atministrativo (100), sekretarieel (60).
Skol: Na Korsou tambe tin un skol di MAO?
Boy: Si, pero Korsou ta basa su mes hopi riba e sistema Hulandes. Aki na Aruba nos kier bai mas tanto nos mes direkshon. Pasobra e sistema aki na Aruba ta un sistema ku si nos kier tuma un modelo di pafó nos ta mas obligá di tuma un modelo merikano, mas ku un modelo oropeo. Aki den komersio nan ta más, laga bisa, "Amerikaans gericht" ku "Europees gericht". P'e parti ei mi no ta mucho di akuerdo ku e sistema di e MAO di Korsou. E MAO di Korsou ta tumá "stomweg" kiko ku bin di Hulanda sin tribi di hasi un kambio den dje.
Skol: Pero awor ku e leerplan ta "opgezet"...
Boy: Nos ta trahando riba dje aktualmente, ya, ya, andando.
Skol: E tin e kambionan ei?
Boy: Si, si nos tin e kambionan aki i; esei ta bai hasi e trabaonan mas duro tambe pasobra si t'asina ku nos por bisa "bo sa kiko, laga nos koi precies manera di Hulanda" anto e ora ei no tin ningun trabao. Pasobra e ora ei mi ta djis manda skirbi Hulanda manda un leerplan di nan MEAO i nos ta kla, pero mi no ta kere ku esei ta e intenshon.
Skol: Kuanto aña e kurso ta dura na Korsou?
Boy: Na Korsou tambe e ta dura 3 aña. Promé e tabata 2 aña despues a bin "blijk" ku 2 aña ta mucho poko, el a bira dos aña i mei awor aki e ta tres aña tambe.
Skol: Tin hopi di e muchanan ku tei awor aki ta kere ku despues di dos aña nan lo a bin kla. Awor kon bo mes ta mire, lo ta akonsehabel pa tenenan un aña mas of bisa "ya ku nan a priminti nan, laga nan hasi eksamen na desember numa".
Boy: E situashon ta sina ku nan a priminti nan. E kos ta ku, ta bai mas tokante e eksamen ku e muchanan aki por pasa. Nos komo dosentenan na e skol ei no ta bai pasa e muchanan aki un eksamen i nos no ta sigur ku despues di eksamen nan lo por haya e diploma ofisial. E kos aki a yega di pasa varios biaha kaba. Den pasado p.e. si bo chek lerarenopleiding, AVO. Nan ta kuminsa ku tal opleiding despues e hendenan ta pasa eksamen anto nan ta haya tende: "Wel bo sa kiko, despues di tempo nos lo papia tokante di e diploma".
I e mes un problema nos tin awor aki. E muchanan a wordu priminti ku nan ta pasa eksamen na desember; awel nos ta haya ku di nos banda nos skol a prepará tur kos. Awor aki e eksamen mester wordu tení. E eksamen wordu afgenomen dor di e dosentenan pero nan (dosentenan) a bisa: "NO". Laga di otro banda tambe nan hasi algo, lokual nan mester a hasi".
Dus mester tin e base, e landsbesluit, riba kual e eksamen ta basá, riba kual e diploma mester wordu rekonosí.
Hopi biaha ta sosde den onderwijs ku nos ta bisa ku e kos no ta kla pero laga nos dal bai numa. Kiko ta sosode atrobe? Ta sosode manera semper ta sosode. Nos ta dal bai i ata e muchanan aki ta kla i ami komo direktor tin ku bisa e muchanan "bo sa kiko e diploma ei bo tin ku warda riba dje".
Awor nos ta pone pia abao: Tur kos mester ta kla ora ku e muchanan pasa nan eksamen. Di parti di "overheid" e trabao mester ta klá. Despues nos por bisa: Tende aki, pa pasa eksamen segun tal reglement bo ta haya e diploma ku ta stipulá pa tal eksamen.
Skol: Pero esun di Korsou no ta reglá tambe den landsbesluit?
Boy: Si. Pero e ta diferensiá hopi ku di nos, pasobra e eksamen ta kompletamente otro. Nan no tin eigen eksamen.
Skol: E muchanan a bai serka diputado Bareño. E lo por a yuda den e kaso aki, of lo tabata miho si nan a bai departamento di enseñansa.
Boy: Na prome instansia nan mester a bai nan schoolbestuur i den e kaso aki ta BC. Si nan a bai dept. van onderwijs, e por bisa nan ku e no tin nada di haber ku e muchanan ei. Ta e schoolbestuur mester zorg pa kontakt dept. van onderwijs pa e departement hasi loke ta su deber pa e skol aki. Ta BC mester tuma e pasonan. BC tambe por bisa ku nan no tin nada di haber ku dept. van onderwijs. Gobierno insular ta tene e eksamen manera e kier i e ta duna e muchanan un eilandsdiploma. Pero nos kier tené manera tur otro diploma, dus e mester bai na dept. van onderwijs. Pero ta BC mester entamá e pasonan pa landsregering regla e asunto aki.
Skol: E skol tin dos aña ta andando. Dikon BC no a bin ku un proposishon?
Boy: Esei mi ta lamenta ku e kosnan aki ta keda para te na momento ku e mester ta klá. Bo ta ripara ku e ora ei e kos no ta kla anto ta bin "clash" of nos tin ku bisa "o.k. ban aksepta numa". Esei nos no ta hasi e biaha aki. Si e no ta kla nos ta para te ora ku e ta kla.
Skol: E muchanan si ta willing pa pasa eksamen.
Boy: Si. Loke a pone e muchanan rabia ta ora a bisa nan ku enbes di hasi eksamen na desember e lo wordu tení na juni 1980. Segun nos no ta nesesario. Pakiko warda asina

tanto; si traha duro riba dje mester por bini kla. Loke nos ta wardando awor ta e "officiele gedeelte" pa bin kla. Esei nos kier. E ta e mesun problema ku tin ku lerarenopleiding tambe. E leerkrachten ta duna tur koperashon, pero nan no ta willing pa laga un eksamen bai dor sin ku nan por haya un diploma ofisial. Un kos si ta ku nos ta trahando duro ku e departement. Richard Harms a bira inspektor i e ta dunando tur su koperashon, i nos ta trahando duro riba loke mester wordu hasi pa bin kla pa tene e eksamen na januari. E inspektor tin basta "hoop" tambe anke ku no te por disidi pasobra tin otro hende tambe tin ku traha riba e kos aki. E tambe ta mira ku e posibilidat ta hopi grandi ku e eksamen por wordu tení na januari, enbes di posponé te na juni.

Skol: Segun bo ainda e studiantenan mester kada algun tempo pasobra e kurso mester dura 3 aña.

Boy: Ja. E kurso di e administratieve afdeling ta dura tres aña i e kurso di e sekretariele afdeling, kual ta e problema ku nos ta konfronta awor aki, ta dura 2 aña. Despues di esei nan por keda un aña mas i pasa un otro eksamen. Dus e opleiding di sekretaria ta partí den dos.

E mes un problema ku nos tin ku e sekretariele afdeling awor aki, si nos no tene kuidou, nos ta hay'e bek na juni ora esnan di administratieve afdeling ta kla pa hasi eksamen komo ku no tin nada reglá pa nan tampoko.

Skol: Kiko e aña aserka di sekretaria ta ensera?

Boy: Si nan kaba e aña aki nan por yama nan mes direktie-sekretaresse. I nan lo ta riba un nivel mas halto. Despues di dos aña nan ta riba un nivel mediano. E aña aserka ta pa nan spesialisá nan mes riba algun tereno.

Skol: Kiko Onderwijszaken a hasi te na e momento ku e problema a kuminsa?

Boy: Segun mi nan a tuma kontakto ku Minister i Dept. van Onderwijs pa pidi nan duna tur nan koperashon pa e kos aki bin kla mas pronto ku ta posibel.

Skol: Kiko Onderwijszaken a hasi te ku awor aki?

Boy: Esei ta difisil pa bisa. Segun mi e kos ta kurú kurú. Dus e konklushon ku mi por bisa ta ku *nada* a wordu hasi. No tin nada kla. E kosnan aki mester tabata kla. Nada di e base ofisial pa eksamen no tabata kla i ta di parti di "overheid" e kosnan aki mester wordu "gezorgd" pa e ta kla.

Skol: Ta awor ku e muchanan a bai reklamá, awor nan a bin ripara ku MAO ta drai?

Boy: Nos a manda diferente karta i nos a disidi ku nos no ta pasa e eksamen si e kosnan ei no ta kla. E ora kos a kuminsa brou.

Skol: Bo tambe por konkluí anto ku ora tin problema só Departement ta trahá?

Boy: Den e kaso aki sigur, sigur. Den e kaso di e eksamen aki ta algo ku e mester tabata kla en todo kaso. Nos a manda diferente karta pa nan zorg pa e ta kla i nada a wordu hasi, i eksamen ta den porta.

Skol: Pero riba tur e kartanan ku boso a manda boso no a hayá kontesta?

Boy: Kontesta nos no a haya nunka. Por eskrito sigur ku no. Tabata tin diferente reunion si ultimamente pero manera bo sa kon e ta bai den reunion: bo ta bisa esaki esaya pero nada ta wordu hasi.

Boy: Eksamen lo a wordu tuma na juni di e aña ku a pasa?

Boy: Si.

Skol: Pa e tempo ei kaba BC lo mester a kaba ku e parti general of e lo mester tabata den su fase final anto.

Boy: Pasobra e eksamen ku nan lo mester a bai hasi desember aki tabata esun ku nan lo mester a hasi na juni aña 1979. Esaki a wordu posponí mas tanto pasobra e muchanan no tabata ful kla. Pero e "eksamenregeling" tabata suppose di ta kla kaba!

Skol: I e kartanan pues a wordu mandá hopi tempo promé ku juni?

Boy: No. No. No. E kartanan ku ami a manda, mas tanto despues ku mi a bira direktor na augustus, relashoná ku e eksamen pa desember awor.

Skol: Bo "voorganger" no a traha riba esaki tampoko?

Boy: E tabata tin varios kontakto si ku nan, pero kon leu e por a bai si mi no por haya den e filenan. En todo kaso mi no por bisa kual dia nan a pone "overheid" na altura. Mi ta supone ku e kontaktnan lo tabata "mondeling".

Skol: Den e entrevista na TV e diputado a bisa ku si e muchanan no bai skol dialuna e lo sera e skol pasobra BC ta responsabel pa nan ora nan ta na skol so. Pero e muchanan aki ta sigurá?

Boy: Mi no sa, bo sa, mi ta suponé ku si. Mi mes no sa berdat. Podise na "overheid".

Skol: Den e kaso ku nan ta na skol e muchanan ta riba kaya tog pasobra nan no ta haya tur nan lesnan na e edifisio di hospital bieu... Nan tin ku "travel" pa lerarenopleiding, pues nan ta ekspone na peligro di trafiko durante oranan di skol tambe!

Skol: Kon e lokal nan mes ta?

Boy: Total loss, malisimo, pésimo, deplorable . . .

Gesprek met Jan Welmers

Inderdaad is er momenteel nog geen examenregeling voor de MAO op Aruba; het diploma zou op dit moment niet erkend worden. De enige (konsept-)wet over de MAO betreft de lessentabellen.

Toen Welmers in '77 met de leiding van de MAO belast werd, heeft hij gewerkt aan een konsept examenregeling, die afweek van de eerste opzet, met Nederlandse instituutsexamens te werken zoals op Curacao. O.a. wilde hij daarin werken met deelexamens waarvoor dan cerfitikaten gegeven werden. Sommige daarvan zouden erkende diploma's zijn, zoals b.v. het praktijkdiploma typen. Maar voor andere vakken zouden eigen examens gemaakt worden.

De reden voor deze ommezwaai was, dat men niet zoals op Curacao van de MAO eliteonderwijs wilde maken (dit vereist o.a. een strenge voorselektie): men wilde in prinsipe alle ex-MAVO-leerlingen die in administratieve sektor verder wilden leren, kunnen opvangen. En dat waren er zeer veel.

Is men, gezien dit alles, dan niet overhaast begonnen met de MAO-school op Aruba? Welmers meende, dat die vraag alleen maar rijst als er zich problemen voordoen. Er was niet alleen het probleem van de direkteur, maar ook een vrij grote diskontinuiteit in het dosentenkorps, en één geval van langdurige ziekte. Toch gaf hij toe, dat gestart is vóór bepaalde noodzakelijke zaken klaar waren, zaken waarmee men ook nu nog niet klaar is. Zowel bij Onderwijszaken als bij het Departement van Onderwijs is er onvoldoende gewerkt aan de examenregeling; zowel wat inhoud(Departement) als wat organisatie (OZ) betreft.

Wij vroegen Welmers ook, of het niet beter was, voor je met zo'n school start, ruim van te voren goed voorbereidend werk te doen, en dan pas te starten. Dat beaamde hij; maar wel wilde hij benadrukken dat het een goede aanpak is om bij zo'n nieuwe school voldoende ruimte te laten voor bijsturen en aanpassen van het programma. De noodzaak daarvoor blijkt alleen uit de praktijk.

Het grootste probleem bij de MAo was wel, dat de organisatie van het examen per direkteur veranderde. De lesinhouden zijn

JAN WELMERS

volgens Welmers niet veel veranderd (men gebruikt nog steeds dezelfde boeken); wel de organisatie van het examen. (Welmers' opvolgers voelden niets voor zijn deelexamensysteem; er wordt nu gewerkt met een totaal afsluitend examen aan het eind van de kursrs - red.). Hiervoor is het BC als schoolbestuur verantwoordelijk; het Departement van Onderwijs dient garant te staan voor de inhoud van de lessen.

Het is eigenlijk volgens Welmers moeilijk te zeggen waar de grootste fouten gemaakt zijn. De nieuwe inspekteur op het Departement b.v. moet zich nog inwerken; op de school zelf was in het dosentenkorps weinig kontinuiteit; de mensen moesten zich inwerken; het waren veelal parttimers waardoor geen echt team ontstond dat aan de ontwikkeling van de school kon werken; het peil van de leerlingen eiste veel extra aandacht voor taalvaardigheid buiten het programma om; de direkteur had de bevoegdheid de organisatie van de school te veranderen. (Welmers is niet op de hoogte van de presieze toedracht).

Op onze laatste vraag: Wat vindt u van het protest van de leerlingen? antwoordde Welmers: Ik vind dat de leerlingen en de leerkrachten in het algemeen veel te weinig protesteren.

Entrevista ku Theo Arends

Skol: Nos kier a aserka sr. Arends pa papia tokante di e problema ku ta andando ku MAO (Middelbaar Administratief Onderwijs). A sali na kla ku tin problema ku e asunto di diploma. E studiantenan lo a haya un diploma despues ku nan kaba nan estudio. Un diploma ku lo a wordu rekonosi na ful Antiyas. Pero parse ku awor no a wordu kumpli ku sierto rekis e.o. programa di estudio ku no tabata kla, eksamen ku no por wordu pasa ets. tur esakinan a trese hopi bruhamento.
Direktor di skol ta bisa ku nan ta kla ku nan trabow, ku e studiantenan ta kla pa hasi eksamen, pero ku nan no ta haya ta prudente pa duna un eksamen, sin ku tin garantia ku e studiantenan lo haya nan diploma i rekonosemento despues. Mirando kon a surgi problema ku otro "opleiding"-nan, a wordu menshona p.e. Lerarenopleiding. (Lesa e entrevista ku sr. Coutinho, Skol i Kom., aña 10 no. 8, kaminda e ta bisa: "L.O.-Muziek no ta wordu paga", red.) nan, esta e direktor di MAO kier pa tur kos keda regla.
Segun e direktor sr. Boy Escalona, karta a wordu manda pa "Schoolbestuur" pa trata e kaso aki, pa ora yega asina lew nan por otorga e studiantenan un diploma ofisialmente. Esei nos a konklui ku ta e problema grandi tokante di e asunto di MAO. Sr. Arends lo por a bisa nos algo di esaki.
Sr. Arends: Den e kaso aki ta asina ku ora bo tin eksamen bo mes por regla bo eksamennan. MAO ta un edukashon ku ta regla pa ley, pero maske den e key nobo e MAO ta wordu menshona, pero e "leerplan" i e "leerprogramma" di e MAo ainda no ta konosi. Den e sentido ku den ley nos no ta haya ku e ta para. Awor nos a kuminsa ku e klase di edukashon aki, sin ku debidamente tabatin un programa di skol.
E edukashon aki a kuminsa na prome luga basa ku nan lo tuma eksamen fuera di skol. Den e sentido ei e MAO na Kosrow a kuminsa, esta prepara e muchanan pa nan pasa un eksamen fuera di skol, p.e. e eksamen di Praktijkdiploma, MBA.
Korsow a kuminsa ku e sistema ku e base ku nan lo hasi eksamen afo. Na Aruba nos no a kuminsa ku e mesun base. BC di Aruba tabata di opinion ku si bo "mik" e eksamennan di skol riba algo fuera di skol, e kantidat di studiante ku lo bo yuda ta masha poko.
Skol: E skol a wordu institui ku tur e formanan legal di un "middelbaar beroepsonderwijs", pero na e mesun tempo tambe kier hasi eksamen ku ta fuera di e leynan stipula of e reglamentonan stipula pa tal diploma.
Arends: Si ta posibel. Bo por mik riba e eksamennan di afo i bisa ku esakinan mas un sierto pakete ku e skol ta duna, esei ta bira e eksamen di e skol. Esei ta un sistema ku bo por traha. P.e. e eksamennan di afo ta ensera 6 materia i skol mes ta duna 4 aserka si bo.
Skol: E skol a kuminsa sin ku tabatin un idea fiho di parti di BC kon lo e bira? Of nan a kuminsa i a duna a lo largo di e añanan e kontenido na e skol? Pasobra segun nos a haya informashon e studiantenan diferente biaha mester a kambia di buki. Kier men no tabatin algo fiho?
Arends: Na e momento ku a kuminsa e pensamento tabata di algo meskos ku Korsow, pero despues a bin e idea ku si nos sigi manera e sistema ta na Korsow, anto nos mester limita e kantidat di alumnonan ku kier bai e skol aki. E ora a kambio. Kier a hasi algo, kaminda e skol mes tabata regla su mesun eksamen.
Skol: Esei a bin haya sa despues ku a bin ku e skol?
Arends: E kantidat di reakshon tabata asina hopi, ku no por a sigi ku e grupo di 30 mucha ku tabatin planea pa kuminsa kune. Pero a e kantidat tabata asina hopi ku nos a bisa, laga nos demokratisa e sistema aki.
Skol: E idea ta pa haya un kantidat grandi di alumnonan ku por kaba. No por ta eksisti e peliger ku esei lo por bai a kosti di e novel?
Arends: Hopi biaha bo mester wak e asunto asina aki. E alumno di MAVO ku ta bai sigi e kurso di "Praktijkdiploma" p.e. Eksperensia a demostra ku ta difisil pa e mucha kaba esaki den un aña i mei a 2 aña. Pa "vakstudie"nan aki bo mester traha den praktijk pa bo tin e "vaardigheid" pa hasi e "opgaven"-nan durante e eksamen.
Skol: Nos ripara ku durante e eksitensia tabatin 3 direktor. Sr. Welmers, sr. Bastiaanse i sr. Boy Escalona. Tur tres tabatin diferente opinion tokante di e kontenido di e skol.
Arends: E situashon di e skol aki tabata di tal forma ku nos tin ku papia di "force majeur". Na aña '77 i '78 nos a nombra dos direktor, pero ningun di dos no por a bini. Nos a hasi esakinan pasobra no por a haya ningun hende na Aruba dispuesto pa hasi e trabow aki. Awor aki mi no ta papia di e kaso di un persona (sr. Boy Escalona, red.) ku na e momento ei tabata disponibel, pero fuera di e persona ei no tabatin ningun otro hende disponibel. Na aña 1979 a bolbe bin un otro direktor (porfin sr. Boy Escalona, red.). E "force majeur" aki a trese difikultatnan den e asunto di eksamen.
Skol: Kiko ta e kriterionan ku a wordu usa ora ku konstantemente tabatin kambio den e programashon? Esakinan a wordu debidamente studia? Por a demostra ku e kambionan aki tabata esensial of na benefisio di e ramo di estudio? Of ta kada biaha ku kambio un direktor mester a bin un adaptashon den e studio? (Nos mester bisa ku sr. Arends a purba di hopi moda pa kontesta e pregunta aki of a purba di no kontesta e pregunta aki, nos a insisti riba e pregunta aki, pero lastimamente nos no a haya un kontesta konkreto pakiko e kambionan konstante, red.).
Skol: Ora ta kuminsa ku un ramo di enseñansa nobo mester tin un kolaborashon estrecho entre tur e instansianan konserni. Kon e kontakto tabata ku e Departamento di Enseñansa.
Arends: Lastimamente esaki no tabata intensivamente. Si tabatin un kontakto intensivo ku Departamento e grupo ku kier a pasa eksamen na desember lo por a pasa.
Skol: Kon bin e direktornan no a wanta hopi?
Arends: E prome dos direktornan mester a bin di Hulanda. Dor di ku nan a kai afo, esei a afekta e kontinuidat di e estudio. *E projekto aki mester a sigi.* Nos a pone e ora un empleado di Onderwijszaken, sr. Welmers te ora ku haya un hende di Hulanda. Ora ku esaki a faya, nos a pone un kabesante di un MAVO, esta sr. Bastiaanse. E tabata dispuesto pa tuma esaki pa 1 aña. Mester bisa aserka ku sr. Bastiaanse no tabata "bevoegd".

THEO ARENDS

Skol: No tabatin un kontakto entre e skol i e departamento di Enseñansa. Departamento a pone esaki na nan konosemento of ta awor ku tin problema esaki ta sali afo.
Arends: Awor tin un grupo di e "secretariele afdeling" ku ta konosi ku nan mester pasa eksamen. Nos a pidi departamento koperashon pa kordina e eksamen, ya ku e "examenregeling" mester tin aprobashon di ministro pa e wordu rekonosi.
Departamento a bisa nos ku e tempo ta mucho kortiko pa nan por bai sambuya den e "leerstof" pa wak kiko e muchanan a hasi den e 2 añanan. Segun nan e tempo tabata mucho kortiko pa nan analisa esei. Si nan a haya algun luna di tempo, e ora si nan lo por a hasie.
Skol: Schoolbestuur a pidi Departamento di Enseñansa pa chek e asunto di edukashon. Inspektie a bin algun biaha, nan a papia i dis-

(vervolg op pag. 11)

Onze salarissen

De laatste tijd is er veel te doen over de salarissen van overheidswerknemers. Dat de salarissen vooral van hoger- en middenkader te lijden hebben gehad van de indexeringsclausules van de laatste jaren zal verder in dit artikel worden uiteengezet. Of dit tot een uittocht bij de ambtenaren bij het topkader heeft geleid trekken we in twijfel.
De topambtenaren zijn meestal reeds ouder en zoeken daarom niet zo gauw een andere werkkring. De enige, voorzover wij weten is de huidige BOPEC-directeur.
De groep die naar het bedrijfsleven overstapt, is voornamelijk het middenkader. De mensen met een opleiding, die voor wat hun carriere betreft in een doodlopende straat zijn gemanoeuvreerd door de hogere heren die hun baantjes veilig stellen, of de baantjes vasthouden voor politieke vriendjes. Dat je met capaciteiten dan luidgillend de tent uitrent is volkomen begrijpelijk, om niet te praten over capabele mensen die dan ook niet eens meer overheidsdienst ambieren en rechtstreeks naar het bedrijfsleven stappen.
Daarnaast komen nog de politieke benoemingen, waarbij niet wordt gekeken naar capaciteiten, die de overheidsdiensten bepaald niet attractief maken.
Concluderend zouden we kunnen stellen:
— saneer het overheidsapparaat, met als uitgangspunten deskundigheid en produktiviteit van de persoon en niet het politiek gedrang;
— herstel de achterstand in de salarissen die ontstaan is door het indexeringssysteem van de laatste jaren.
Omdat de salarisregeling van het onderwijs gekoppeld is aan de salarieringsregeling van de ambtenaren is de gehele ontwikkeling voor ons van belang.
Zo worden de volgende ijkpunten gehanteerd:
kleuterleidster B gelijkwaardig met ambtenarenschaal 5,
volledig bevoegd onderwijzer gelijkwaardig met ambtenarenschaal 7 en 8,
volledig bevoegd onderwijzer gelijkwaardig volledig bevoegd onderwijzer met 2 LO of MO-akte gelijkwaardig met ambtenarenschaal 9 t/m 11,
de MO-B en Drs. of Dr. gelijkwaardig met ambtenarenschaal 10 t/m 12.

In bijgevoegd schema vindt u een volledig overzicht van de onderwijsschalen bij het onderwijs. Deze schalen zijn tot stand gekomen na onze akties van 1970.
Op een paar schoonheidsfoutjes na, heeft dit salarissysteem de afgelopen periode tot ieders tevredenheid gefunctioneerd.
Met een voorbeeld hopen we u te wijzen hoe dit schema gelezen moet worden.

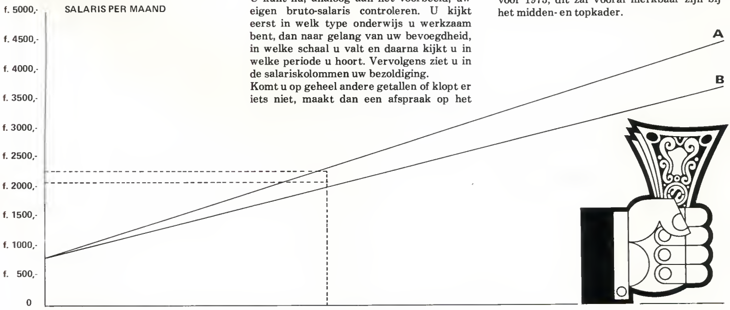
Voorbeeld:
Een gehuwd onderwijzer met hoofdakte, werkzaam bij het basisonderwijs, dertig jaar oud, ontvangt een salaris van f. 2095,—.
Eerstens kijken we bij het basisonderwijs. Hierin liggen de schalen 8 t/m 17.
De eerdergenoemde onderwijzer is volledig bevoegd, dus hier schaal 13. U ziet nu op dezelfde hoogte een kolom waarin vermeld staat 22—38 jaar. Dit betekent dat de periodieke verhogingen vallen van het 22ste t/m 38 jaar.
Deze kolom bestaat uit 9 hokjes. Ieder hokje geeft een periode weer van 2 jaar, dus het eerste hokje geeft de periode van 22 tot 24 jaar, de tweede van 24 tot 26 enz.
Wanneer we de kolom vergroot zouden weergeven krijgen we het volgende:

22/24	24/26	26/28	28/30	30/32	32/34	34/36	36/38	38/ouder

Aan de buitenste randen van het schema vindt u de kolom met de gehuwde salarissen en de ongehuwden.
In ons voorbeeld kijken we naar het bedrag dat op dezelfde hoogte ligt als de periode 30/32 jaar. Op dezelfde hoogte in de kolom "salaris" gehuwd vindt u dan het bedrag f. 2095,—.
U kunt nu, analoog aan het voorbeeld, uw eigen bruto-salaris controleren. U kijkt eerst in welk type onderwijs u werkzaam bent, dan naar gelang van uw bevoegdheid, in welke schaal u valt en daarna kijkt u in welke periode u hoort. Vervolgens ziet u in de salariskolommen uw bezoldiging.
Komt u op geheel andere getallen of klopt er iets niet, maakt dan een afspraak op het Simarkantoor met een van de bestuurs- of r.p.c.-leden.
Door de indexering worden de salariskolommen gewijzigd, de laatste is in oktober geweest ingaande 1 juli.
In het huidige indexeringssusteem is een aftoppingsregel ingebouwd en wel op zodanige wijze, dat de hoogste salarissen procentueel het minst geindexeerd worden (de progressiviteit van de inkomstenbelasting buiten beschouwing gelaten).
In de grafiek ziet u het resultaat vanaf 1976 van deze aftoppingsregel voor wat de salarissen betreft.
Lijn B geeft het salaris aan wat nu wordt verdient en lijn A het salaris wat u verdient zou hebben wanneer u 100% geindexeerd zou zijn, dus het indexeringssysteem van voor 1975.

In het eerdergenoemd voorbeeld verdient de volledig bevoegd onderwijzer f. 2095,—. Zonder aftoppingsregel in de indexering zou hij f. 2305,— ontvangen moeten hebben.
Bij de hogere salarissen zijn de verschillen duidelijk groter. Wanneer u dus uw salaris hebt opgezocht in het schema, zet u dit bedrag op de lijn van het salaris per maand. U trekt dan een horizontale lijn tot deze lijn B snijdt. Vanaf dit snijpunt gaat u recht naar boven tot op lijn A, vanaf dit punt trekt u weer een lijn naar de salariskolom. U vindt nu het bedrag dat u ontvangen zou hebben bij een 100% indexeringssysteem. Met andere woorden: de koopkracht van dit bedrag zou hetzelfde zijn geweest als uw salaris in 1974.

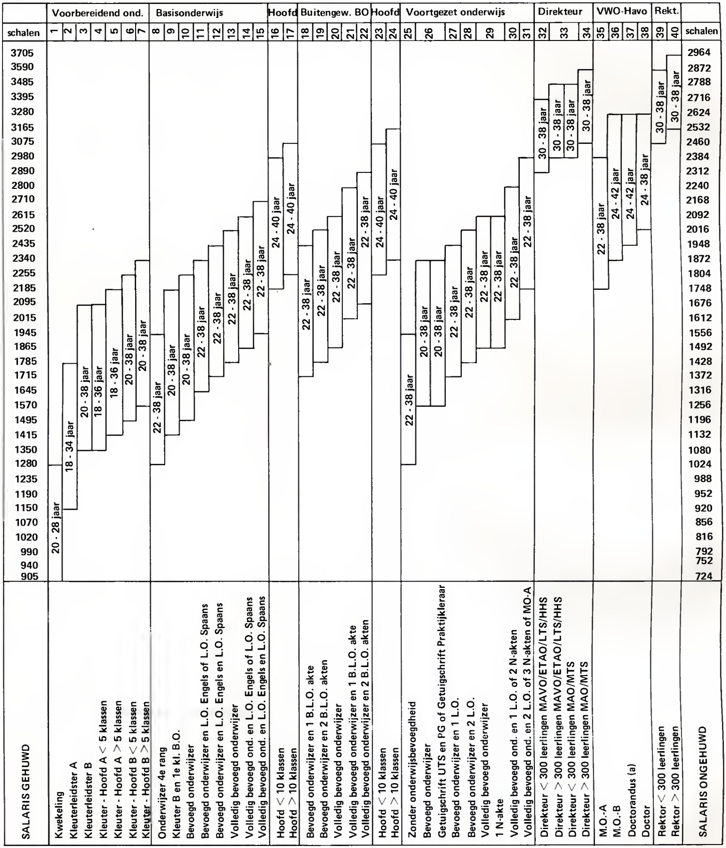
Het bestuur hoopt met dit artikel u enig inzicht te hebben gegeven in onze salarissen. Het zal nu ook duidelijker zijn dat we tot de conclusie zijn gekomen, dat de salarissen hersteld dienen te worden tot de waarde van voor 1975, dit zal vooral merkbaar zijn bij het midden- en topkader.

Lijn B geeft salaris aan — Lijn A geeft salaris aan indien vanaf 1974 voor 100% was geïndexeerd

Zoals reeds eerder is gesteld zijn de salarissen van de onderwijzers geijkt aan de salarisschalen van de ambtenaren. Wanneer dus wijzigingen worden aangebracht in de ambtenarenschalen zullen deze doorgetrokken dienen te worden in de schalen van de leerkrachten. Wanneer we de ondertoon van de eilandgebieden goed verstaan wil men juist deze ijkpunten loslaten. Er beginnen dan, voor wat de waardering voor het onderwijs betreft, donkere onweerskoppen boven de horizon te komen.

Bezoldigingsschalen Aruba 1968, gewijzigd per juli 1979

Over de ontwikkeling van het NO (nijverheidsonderwijs) zegt hij het volgende:
'De oudste vorm van NO was het vlechtonderwijs t.b.v. hoedenindustrie. In 1885 kwam de eerste georganiseerde vorm van beroepsonderwijs tot stand, opgezet door pastoor Frie op Santa Rosa, Curacao. Dit ambachtsonderwijs stond in dienst van het bestrijden van de lokale werkeloosheid en het indammen van de trek naar het buitenland, b.v. de trek naar Cuba om te werken in de suikerrietindustrie. Deze vroege vorm van ambachtsonderwijs kwam dus mede tot stand op grond van sociale motieven, n.l. het bestrijden van de sociale gevolgen van de werkeloosheid en de migratie naar het buitenland.
Na de vestiging van de olieindustrie op Curacao en Aruba steeg de behoefte aan industrieel-technisch onderwijs en dit leidde tot de ontwikkeling van enerzijds 'de' bedrijfsscholen (zoals de Lago Vocational School) en het LTO (lager technisch onderwijs anderzijds. Zo werd in 1950 die eerste LTS op Aruba gesticht, n.l. de ATS, nu John F. Kennedyschool. Op Curacao werd deze nieuwe ontwikkeling van het LTO reeds eerder ingezet, n.l. in 1931.
Het HHO (huishoudonderwijs) is van veel latere datum: pas in 1960 werd de eerste HHS op Aruba opgericht, n.l. de HHS van Santa Cruz. Het HHO is enerzijds ontstaan uit ontwikkelingen binnen het onderwijssysteem zelf, n.l. als een opvangschool voor de intellektueel minder begaafde meisjes, maar anderzijds moeten wij niet uit het oog verliezen, dat het HHO ook steeds gefunktioneerd heeft als een toeleveringsbedrijf voor de dienstverlenende sektor, zowel het winkelbedrijf, het hotelbedrijf, als de persoonlijke dienstverlening".

In 1968 werd de wet op het voortgezet onderwijs (de Mammoet) op de Antillen ingevoerd.
Over de resultaten na 11 jaar zegt de heer Van Breet het volgende:
"Als wij nu na 11 jaar Mammoet de balans opmaken, dan is het resultaat verre van positief. Van positief. Van vele zijden wordt op allerlei problemen gewezen:
— er wordt kritiek geleverd op de vroegtijdige selektie op 12-jarige leeftijd;
— er zijn klachten over het lage rendement, tot uiting komend in het hoge percentage zittenblijvers (vnl. in het AVO, algemeen vormend onderwijs), het hoge percentage dropouts (vnl. in het LBO) en het hoge percentage gezakten (zie de resultaten van dit jaar op Colegio);
— er zijn klachten over het dalend nivo, i.h.b. van het Nederlands, hetgeen leidt tot wederzijdse verwijten tussen het BO en het VO (voortgezet onderwijs);
— er is kritiek op het systeem van vakkenpakketten, zowel van het bedrijfsleven (zie: Enfasis, dec. 1978), als van het hoger onderwijs (vgl. de kwestie van het vak rekenen op de APA);
— en er zijn legio klachten over het gebrek aan motivatie van de huidige generatie leerlingen (zie het onderzoek van M. Stephens).
Wat kunnen we nu konkluderen op basis van deze korte historische analyse van ons VO?
Als we de ontwikkeling *van* het VO (de externe ontwikkeling) bezien, dan kunnen we stellen dat deze ontwikkeling door 2 belangrijke faktoren bepaald is geworden:
a. Enerzijds zien we dat de hoogste vormen het AVO steeds in dienst hebben gestaan van de handhaving en de reproduktie van de elite. Of de kinderen van de elite nu naar Nederland gingen voor verdere studie of dat zij hier op de Antillen zelf hun secundair onderwijs genoten (eerst AMS, toen het lyceum en de HBS en nu het HAVO en het VWO), de funktie van dit type onderwijs is steeds dezelfde gebleven, n.l. voorbereiding op het hoger onderwijs en daarmede voorbereiding op leidinggevende funkties.
b. De tweede ontwikkelingslijn die we kunnen zien, is dat de ontwikkeling van het VO de ontwikkelingen in de dynamische sektoren van onze ekonomie volgt. Zo leidde de groeiende behoefte aan lager- en middenkader in de administratieve sektor tot het ontstaan van het MULO, de ontwikkeling van de olie-industrie leidde tot schooltypen zoals het ETAO, de hotelstream aan de HHS, de Hotelvakschool en de diverse kursussen van het eilandgebied en de recente ontwikkelingen binnen de financieel-administratieve sektor leidde tot de bloei van het ETAO, MAO, de afdeling Bedrijfskunde aan de Hogeschool en de talloze financieel-administratief gerichte kursussen, zoals PD en MBA".

Hij konkludeert op basis van zijn historische analyse dat:
a. De hoogste vormen van het AVO steeds in dienst hebben gestaan van de handhaving en de reproduktie van de elite.
b. De ontwikkeling van het VO hebben de ontwikkelingen in de dynamische sektoren van onze ekonomie gevolgd (TO, ETAO, MAO enz.).

"Enerzijds zien wij dat er een steeds verdergaande differentiatie in schooltypen plaatsvindt om de dropouts van de bestaande schooltypen toch binnen dit kategoriaal systeem op te vangen:
— In het rapport van de Streamcommissie Curacao: 'AAVO, rapport betreffende de wenselijkheid van een nieuw schooltype' (1964) b.v. werd gepleit voor het creeren van een nieuw schooltype (het AAVO) om de dropouts van het MULO op te vangen en historisch gezien is dit AAVO niets anders dan de voorloper van het huidige ETAO.
— Ook binnen het NO zien wij een steeds verdergaande differentiatie, eerst kregen wij het ETO en het ETLO, herdoopt in P-stroom en nu krijgen wij zelfs het PBO voor de dropouts van de P-stroom.
— Een derde voorbeeld van deze differentiatie tendens is het rapport van G. Gruppelaar e.a.: 'Een visie op de toekomstige struktuur van het VO in de Ned. Ant.' (1971) waarin gepleit wordt voor het creeren van nieuwe beroepsgerichte schooltypen tussen enerzijds het AVO (dat bedoeld zou zijn voor

Gedeelten uit de l
drs. R. van Breet
voor zover deze
direkt betrekkin

het verleden
de toekoms
het beroeps

Wij hebben gemeend d
publiceren opdat men
in de ontwikkelingen
gaande zijn binnen he

hen die goed in staat zijn tot abstrakt denken en die over een behoorlijke verbale begaafdheid beschikken) en het LTO anderzijds (dat bedoeld zou zijn voor hen die over goede technisch-motorische begaafdheid beschikken). En juist voor de groep leerlingen die niet in een van deze twee kategorieen valt, zouden er nieuwe beroepsgerichte schooltypen gecreeerd moeten worden, een uitgebreide vorm van ETAO.
De tweede ontwikkelingslijn die wij kunnen zien, is dat bij een steeds verdere differentiatie binnen een hierarchisch geordend en kategoriaal systeem van VO er een streven naar statusverhoging ontstaat.
Bij de T-stroom van de LTS b.v. zien we een streven naar gelijkstelling met het MAVO, zowel in de toelatingsprocedure tot het VO, als bij de toelating tot de MTS.

ing van

n 1 juni 1979

ebben op

het heden,
van
nderwijs

gedeelten weer te
n beter inzicht krijgt
e er
eroepsonderwijs.

Ook bij de nieuw gecreeerde T-stroom van de HHS zien wij het streven naar gelijkstelling met het MAVO in de toelatingsprocedure en een streven naar toelating tot het MBO-verzorgende beroepen.

Bij het ETAO zien we eveneens het streven naar toelating tot het MBO, b.v. het MAO en in de toekomst waarschijnlijk ook de HVS.
Ook zien we in het LBO een streven naar het creeren van een aansluiting op het AVO, m.n. het MAVO, welk streven geleid heeft tot de huidige besprekingen over het aanpassen van de lessentabellen en vakinhouden van het ETAO en het HHO, om de overstap naar het MAVO te vergemakkelijken.

Ook zien we dat het streven naar statusverhoging binnen het LBO, gekoppeld aan het volgen van de ontwikkelingen binnen de dynamische sektoren van onze ekonomie, geleid heeft tot doublures. Men denkt b.v. aan de verkoopsteropleiding van het HHO en de opleiding voor winkelpersoneel van het ETAO. Maar wij kunnen ook wijzen op de nieuwe hotelstream van het HHO, i.h.b. de specialisatie bar en restaurant, die oorspronkelijk als een specialisatierichting van het ETAO gedacht was.
Wat het verleden en het heden van ons VO in haar algemeenheid betreft, kunnen wij dan ook stellen dat ons kategoriaal systeem van VO selektief en daarmee elite-gericht is. Ons VO is selektief omdat het in eerste instantie de gehele groep van 6de klas-leerlingen volgens bepaalde kriteria over de 6 schooltypen van VO verdeelt, terwijl deze leerlingen daarna in het VO zelf verder uitgeselekteerd worden. En ons VO is elitegericht omdat in dit selektieproces bepaalde groepen bevoordeeld worden.
Nelly Prins-Winkel heeft ons gewezen op het feit dat ons onderwijs de kinderen uit de hogere welstandsklassen bevoordeelt. Zo heeft ondergetekende op het VLA-kongres van 1975 gewezen op het feit dat hoewel deze hogere welstandsklassen nog geen 20% van onze bevolking uitmaken, zij toch de meerderheid van de leerlingen van Colegio leveren. Maar het elitaire karakter van ons onderwijs uit zich ook nog op een andere wijze, n.l. in de ongelijke verdeling van de middelen over de vierse typen van VO".

De heer Van Breet wijst er verder op dat de bevoorrechting van een kleine selekte groep toch niet tot de beoogde resultaten heeft geleid, immers de N.A. kampen nog steeds met een ontstellend gebrek aan kader.
Dit gebrek is te wijten aan het aantal faktoren die buiten het onderwijs liggen (een verkeerd beurzen- en personeelsbeleid). Hiermee vervalt dus een belangrijk argument voor het handhaven van een selektief onderwijssysteem.

"En wat het argument betreft dat niet elke leerling even begaafd en gemotiveerd is en dat daarom selektie nodig en juist is, wil ik hier wijzen op de gevolgen van deze zienswijze, zoals deze vorig jaar door prof. Aubrey Phillips in zijn lezing 'Secondary Education in Aruba' geformuleerd zijn: 'the most regrettable feature of any selective system however, is the fact that all eyes tend to be focussed on the successes. They are applauded, cosseted and pampered. All the state's facilities are at their service, while the failures are ignored and forgotten trailing not clouds of glory, but a growing sense of failure. They are already inarticulate and nobody speaks for them'. Met deze uitspraak in gedachte wil ik nu iets verder ingaan op het NO en haar plaats en funktie binnen de totaliteit van ons VO.

Nog niet zo lang geleden had men grote verwachtingen van NO, zo stelde de oud-inspekteur van het NO op de N.A., J. H. Volwerk in zijn artikel uit 1971 getiteld: 'Technisch Onderwijs in de N.A.: problemen en perspektieven' dat: (quote) 'Het nagenoeg ontbreken van natuurlijke hulpbronnen betekent dat dienstverlening aan het buitenland een onmisbare deviezenbron zal zijn. En het is vooral het technisch onderwijs dat de grondslag zal moeten leggen voor een kwaliteitsverbetering en -handhaving van de dienstverlening. Goed technisch onderwijs (hierbij de consumptieve vakken, met het oog op het toerisme, inbegrepen) moet een der steunpilaren van de ontwikkeling van het land gaan vormen' (unquote). Maar is het technisch onderwijs, of meer in het algemeen het NO, werkelijk een der steunpilaren van onze ontwikkeling?
De gegevens van de volkstelling van 1972 leren ons, dat als wij de groep werkzoekenden indelen naar opleidingsniveau, 56,5% van deze werkzoekende als opleiding BO of BBO had, dat 22,3% als opleiding LBO had en dat de overige 21,2% een andersoortige opleiding had; dus meer dan 1/5 deel van de werkelozen is afkomstig uit het beroepsonderwijs.
En het onderzoek van R. Altman heeft ons getoond dat de oud-leerlingen van het TO die wel ingeschakeld zijn in het arbeidsproces i.h.a. niet in hun eigen specialisatierichting werkzaam zijn.
Gebleken is dat de veelgehoorde opmerking dat de meeste LTS-ers in de hotels te vinden zijn, hoewel niet geheel juist, toch een kern van waarheid bevat.
Wat wij dus zien, is dat wij een nogal omvangrijk systeem van LBO hebben (zo'n 45% van de leerlingen van het VO zit op de een of andere vorm van het LBO) terwijl dit LBO in feite nauwelijks aansluit op de reele arbeidsmogelijkheden in onze gemeenschap. Wij kunnen dus konkluderen dat van de hoge verwachtingen die oud-inspekteur Volwerk in 1971 van het NO koesterde, er in de praktijk maar weinig terecht is gekomen.
De vraag wordt dan hoe dit komt en de volgende vraag wordt, hoe wij de toekomst van het NO moeten zien. Enerzijds zijn er ekonomische faktoren die geleid hebben tot de kloof tussen het NO en de arbeidsmarkt, maar anderzijds zijn ook de huidige opvattingen over het LBO debet aan deze kloof. Zoals ik al eerder stelde, kan de uitgroei het LBO, i.h.b. van het LTO, toegeschreven worden aan de opkomst en bloei van de olieindustrie, maar een feit is dat onze samenleving zich in de laatste decennia steeds meer is gaan richten op de dienstverlening, dit ten koste van de primaire en de secundaire sektor.
Maar hoewel het percentage van de arbeidsaktieve beroepsbevolking dat werkzaam is in de secundaire sektor (de industrie) van 1961 tot 1972 teruggelopen is van 42% naar 29%, heeft het LTO zich toch gehandhaafd als een van de omvangrijkste schooltypen; nog steeds zit meer dan 1/5 deel van de leerlingen van het VO op het LTO. Dat dit zo is, is louter een gevolg van het feit dat ons NO funktioneert als een vergaarbak voor hen die om de een of andere reden niet zijn toegelaten tot het meer begeerde AVVO, dus MAVO, HAVO en VWO.
Wat wij zien gebeuren, is dat de selektie tot het NO een negatieve selektie is en wel in twee opzichten. In de eerste plaats is het zo,

Op de Antillen ziet men neer op handenarbeid.

dat in ons hierarisch geordend, kategoriaal systeem van VO, het NO als de laagste vorm van VO beschouwd wordt, zodat zij die vanwege hun mindere cognitieve begaafdheid en mindere beheersing van de traditionele schoolvaardigheden uit het AVVO geselekteerd worden, automatisch in het NO terecht komen, dit onafhankelijk van het feit of zij aanleg en belangstelling voor dit type onderwijs hebben.

En in de tweede plaats is het ook zo, dat men hier op de Antillen en Aruba neerziet op handarbeid (een typisch verschijnsel in praktisch alle gekoloniseerde landen), zodat de voorkeur van vele ouders uitgaat naar het AVVO en men het kind slechts met tegenzin naar het NO ziet gaan.

Dat deze negatieve selektie naar het NO toe, byzonder grote problemen binnen het NO kreeert en dat deze negatieve selektie het praktisch onmogelijk maakt voor het NO om aan haar funktie, zeker zoals door Volwerk geformuleerd, te voldoen, is u allen uit de dagelijkse praktijk welbekend. Dat deze problemen vooral in de P-stroom het grootste zijn, is u ook welbekend. Maar we kunnen dit probleem ook van de andere kant benaderen. Wij kunnen ons afvragen of de eisen die het NO aan de leerlingen stelt wel reeel zijn, gezien de populatie leerlingen die naar het NO verwezen wordt.

Wij kunnen ons ook afvragen of de leerkrachten verbonden aan het NO wel voldoende pedagogisch-didaktisch geschoold zijn om juist deze populatie leerlingen op te vangen. En wij kunnen ons eveneens afvragen of het grond-idee waarop de rangordening binnen ons VO en de selektieprocedure tot het VO gebaseerd is, n.l. dat de leerlingen die cognitief minder begaafd zijn, wel manueel en praktisch begaafd zullen zijn, uberhaupt wel waar is. En zelfs al was dit waar, dan nog is het de vraag of het huidige LBO wel de meest geschikte schooltype voor deze leerlingen is. Wat wij zien, is dat de leerlingen die naar het NO verwezen worden vanwege hun mindere cognitieve begaafdheid en hun mindere beheersing van de traditionele schoolvaardigheden, in het NO niet alleen problemen hebben met de AVO-vakken, maar ook met de theoretische komponenten van de praktijkvakken, zoals vaktheorie op de LTS en theorie voeding op de HHS.

En wat zijn tot nu toe de oplossingen die voorgesteld worden voor al deze funktioneringsproblemen van het LBO? Hetzelfde wat wij in het VO in zijn totaliteit zien gebeuren, n.l. een steeds verdere differentiatie, zowel door het creeren van meer streams (externe differentiatie), als door het creeren van additionele schooltypen zoals het PBO (institutionele differentiatie).

En waar dit toe leidt, hebben we al gezien. Een streven naar statusverhoging om de konkurrentiepositie van het LBO t.o.v. het AVVO te handhaven en te versterken, doublures binnen het LBO zelf, wat tot onderlinge konkurrentie binnen het LBO leidt en een zodanig gekompliceerd systeem van VO dat we allerhande kunstgrepen moeten toepassen om de horizontale doorstroming veilig te stellen, om daardoor toch maar enigszins recht te doen aan de onderwijsfilosofie die aan de Mammoet ten grondslag ligt.

En daarom moeten wij ons afvragen of nog meer van ditzelfde medicijn wel de oplossing is voor de problemen waar het LBO nog steeds meer kampt, of dat de tijd is aangebroken om het over een geheel andere boeg te gooien. Daarom ook zou ik u de vraag willen voorleggen of het LBO in haar huidige gedaante uberhaupt ooit aan haar funktie zal kunnen voldoen. Konkreet dienen wij ons af te vragen of beroepsonderwijs volgend op een 6-jarige periode van AVO uberhaupt wel een haalbare propositie is. Persoonlijk kan ik mij verenigen met de zienswijze van het UNESCO-rapport, dat het LBO in haar huidige vorm als een onhaalbare propositie ziet, niet alleen omdat het fundament waarop het LBO verder moet bouwen onvoldoende is voor degelijk beroepsonderwijs, ook niet alleen omdat het huidige LBO de leerlingen op een te jonge leeftijd al in een bepaalde beroepsrichting dwingt en ook niet alleen omdat de verhouding tussen ons huidig LBO en onze arbeidsmarkt volledig scheefgegroeid is, maar ook en vooral omdat ik van mening ben dat het huidig LBO de leerlingen onvoldoende toerust om zich te kunnen weren in het maatschappelijk leven.

Daarom ook zou ik willen pleiten voor een volledige herstruktuering van ons huidig systeem van VO, zodanig dat het tijdstip van de selektie verlaat wordt tot de leeftijd van 15 à 16 jaar, zodat de leerlingen een langere periode van gezamenlijk en selektie-vrij onderwijs kunnen genieten, waarin een beter fundament gelegd kan worden voor zowel verdere studie, als een direkte intrede in het produktieproces".

"All animals are equal, but some animals are more equal than other animals"

Gelden deze woorden alleen in Animal Farm van George Orwell, of gelden ze misschien hier net zo goed.

In de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens wordt ervan uitgegaan: Dat alle mensen vrij en gelijk in waardigheid en rechten worden geboren.

Dat er geen onderscheid mag worden gemaakt in ras, kleur, geslacht, taal, godsdienst, politieke of andere overtuiging, nationale of maatschappelijke afkomst.

Dat eenieder het recht heeft als persoon door de wet erkend te worden. Dat mannen en vrouwen het recht hebben een gezin te stichten, gelijke rechten hebben wat het huwelijk betreft, tijdens het huwelijk en bij de ontbinding ervan. Dat een ieder zonder enige achterstelling recht heeft op gelijk loon voor gelijke arbeid.

Dit is niet zomaar een greep uit de 30 artikelen van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens, opgesteld in 1948.

Wanneer we nu, 30 jaar later, bekijken wat hiervan terecht is gekomen: Wij, het Koninkrijk der Nederlanden hebben deze Verklaring toch ook getekend, of waren het alleen maar holle frasen?

Vier jaar geleden werd met veel tamtam "het jaar van de vrouw" geintroduceerd. T-shirts, stickers, commitee's, de hele bliksemse boel werd in de strijd geworpen. Aruba had zelfs afgevaardigden op de "V.N. Wereldconferentie van het internationale jaar van de vrouw" in Mexico City. En daarna . . .?

Als minimaal resultaat kwamen uit de Conferentie een 14 punten naar voren. Een greep eruit is:

— toegenomen arbeidskansen voor vrouwen, vermindering van werkeloosheid en verhoogde inspanning om discriminatie uit te bannen in werkvoorwaarden en werkomstandigheden;

— gelijke kans op arbeid met inbegrip van beloning;

— gelijkheid in wettelijke status in theorie en praktijk;

— waarborgen voor gelijkheid in de uitoefening van burgerlijke, sociale en politieke rechten, zoals die welke betrekking hebben op huwelijk, staatsburgerschap en handel;

— de oprichting van vrouwenorganisaties (voorlopig) binnen arbeidsorganisaties, opvoedkundige, economische en beroepsinstituten;

— de oprichting van interdisciplinaire en multisectorale mechanismen binnen de overheid om het bereiken van gelijke kansen voor vrouwen en hun volledige integratie in het nationale leven te versnellen.

Nadat men hier de minimale vereisten had gehoord blied de werkgroep vrouwelijke leerkrachten van de Simar de laatste adem uit en werd het eapport van de commissie "Uitbanning discriminatie van de vrouw" deskundig in een lade opgeruimd.

Wanneer we, met de VN stellen, dat het tot ontwikkeling brengen van een land, alsmede het welzijn van de wereld en de zaak van de vrede op alle terreinen een zo groot mogelijke inzet zowel van man als vrouw vragen, zal discriminatie van de vrouw t.a.v. de man geelimineerd dienen te worden. Dan zal de politieke wil, die tot nu toe ontbroken heeft, aanwezig moeten zijn om tot doelgerichte aktie te komen en de vrouw zeker niet gewaardeerd mogen worden als paraderend vlees op een podium. Anders komen we nooit uit "Animal Farm".

Waarheen met het huishoudonderwijs?

De laatste jaren zijn er ontwikkelingen gaande in het huishoudonderwijs die ons met zorg vervullen.
Met ingang van dit schooljaar is 1 uur wiskunde ingevoerd op de rooster van de T-stroom. Dit is gedaan om de doorstroming naar het MAVO te vergemakkelijken. Een leerling van de T-stroom kan na 3 jaar huishoudonderwijs naar de 2de klas van het MAVO.
Er is een onderzoek gaande dat tot doel heeft het vakkenpakket van de T-stroom uit te breiden met papiamento, godsdienst en "bedrijfsrekenen".
Wil men dit alles binnen de bestaande regelingen verwezenlijken dat zal dit waarschijnlijk moeten gaan ten koste van de praktische en de kreatieve vakken. Het is ook mogelijk dat er overgegaan wordt tot verlenging van de studieduur.
In 1978 werd een begin gemaakt met het uitbreiden van het aantal vervolgopleidingen. De hotelklas werd in dat jaar een feit. Deze opleiding is ook toegangelijk voor leerlingen van het LTO, ETAO en MAVO.
Na een hoopvol begin is dit jaar het aantal leerlingen gedaald tot om en nabij de 10.
Dit schooljaar is er een nieuwe opleiding van start gegaan: de basisopleiding verzorgende beroepen. Het aantal ligt rond 20.

Het huishoudonderwijs heeft daarbij met vele problemen te kampen:
Het aantal aanmeldingen is de laatste jaren sterk gedaald. De daling van het aantal geboortes op Aruba doet zich het sterkst voelen bij dit schooltype, omdat er een tendens bestaat bij de hogere schooltypen om de leerlingen aan te nemen die voorheen geweigerd zouden zijn.
Het huishoudonderwijs staat niet in hoog aanzien. De meeste ouders plaatsen hun kinderen liever op het ETAO of MAVO.
De huishoudschoolleerlingen zijn de intellektueel minst begaafden, die de basisschool verlaten met een behoorlijke achterstand op het gebied van lezen, taal en rekenen. Bovendien komen ze meestal uit sociaal zwakke gezinnen.
Een deel van de leerlingen o.a. die van het BBO komen moeten binnen het HHO speciaal opgevangen worden.
Bezien we bovengenoemde problemen en de aktiviteiten die door het departement van onderwijs worden ontplooid dan vragen wij ons af wat men eigenlijk voor heeft met het HHO. Verwacht men op deze wijze de vele problemen uit de weg te ruimen?
Het bestuur heeft meermalen besprekingen gevoerd met de heer van Drie, o.a. over de invoering van het vak wiskunde, waarbij de vraag gesteld is of het verplicht stellen van dit vak voor alle T-stroomleerlingen wel zin had en of het juist was leerlingen die met een achterstand de basisschool hebben verlaten nog eens extra te belasten.
We hebben ook gevraagd of het bekend was hoeveel van deze leerlingen doorstromen naar het MAVO (het gaat om een heel kleine groep) en van diegenen die doorstromen hoeveel het MAVO afmaken.
Het antwoord dat wiskunde meer mogelijkheden biedt tot verdere studie en dat de leerlingen er derhalve recht op hadden kwam gezien de realiteit nogal vreemd over.
Toen ons ter ore kwam, dat het de bedoeling was de uitbreiding van het aantal AVO-vakken voort te zetten, hebben wij de leerkrachten werkzaam bij het HHO uitgenodigd voor een vergadering om hun mening over e.e.a. te vernemen.
Uit deze vergadering bleek duidelijk:
a. Hun bezorgdheid over de toekomst van het HHO als zodanig.
b. De leerlingen zijn weinig gemotiveerd.
c. Het HHO en het ETAO overlappen elkaar voor een deel. Op bepaalde terreinen is er zelfs sprake van konkurrentie.

Er is afgesproken in december weer te vergaderen. Het bestuur zal inmiddels weer kontakt opnemen met het Dept. van Onderwijs om deze kwestie verder te bespreken, waarbij er aangedrongen zal worden op doorlichten van het hele HHO binnen het raam van de totaliteit van het onderwijs, waarna tot het uitstippelen van een duidelijk beleid en planning moet worden overgegaan. Wij vinden het niet verantwoord door te gaan met lappen.
"Optimaliseren" binnen een slecht onderwijssysteem loopt vaak uit op teleurstelling en niet op de laatste plaats verspilling van energie en geld.
De huishoudschool is nou eenmaal een vergaarbak van leerlingen die het programma van de basisschool niet hebben kunnen volgen, derhalve zal onderzocht moeten worden wat daar fout is gegaan en zullen er in de eerste plaats daar veranderingen en verbeteringen moeten worden aangebracht, waar het VO op kan voortbouwen.
Drs. R. van Breet pleit in zijn lezingen gehouden op de Onderwijsdagen van 25 mei, 1 juni en 8 juni op de noodzaak tot herstrukturering van het onderwijs.
Hij is van mening dat we moeten komen tot:
a. verlating van het tijdstip van de selektie, waardoor er een breder fundament gelegd kan worden voor verdere studie en voor een directe intrede in het produktieproces;
b. vervanging van de externe selektie door zelf-selektie. De leerling wordt hierdoor de kans geboden om na kennismaking met verschillende vakgebieden te ontdekken waar zijn/haar aanleg en belangstelling ligt;
c. individualisering van het onderwijs, zodat de leerling zich kan ontplooien volgens eigen aanleg, tempo en belangstelling;
d. aanpassing van de vakkenpakketten en van de vakinhouden, zodat ons onderwijs daadwerkelijk onze kinderen op gaat voeden tot maatschappelijke weerbaarheid en flexibiliteit.
Het bestuur onderschrijft dit volkomen, hoewel zij oog heeft voor het dilemma waar het departement zich voor geplaatst ziet nl.l. de failliete boel draaiende houden.
Wij blijven evenwel van mening dat elke verandering in welk onderwijstype dan ook moet passen in het totaalplan dat als doel moet hebben een beter onderwijssysteem.

Th. Arends...

(vervolg van pag. 5)

kuti ku e dosentenan, pero tokante di e kontenido nada a wordu bisa. Debi na kiko esaki.
Arends: Mi no por duna opinion kon Inspektie ta traha. Den pasado tabata asina ku nos a pidi Inspektie tur klase di ayudo pa e skol bai bon.
Skol: Kier men esei a wordu neglisha anto?
Arends: Dor di sirkunstansia. Si tabatin un solo direktor, mi ta konvensi ku lo tabata otro.
Skol: Direktor, dosentenan hunto ku inspektornan ta trahando duro pa mira si por ta posibel pa tene e eksamennan na Januari. BC lo bai di akuerdo ku esaki, si akaso bin kla ku tur e rekisitonan nesesario?
Arends: Mi no por kontesta esei. Pero mi ta kere ku BC lo bai di akuerdo kune, si por wordu tuma e eksamen na januari. Esei ta e deseo di BC.

Konklushon

Riba sierto dia a saka e raport di e nesesidat di un MAO-skol na Aruba for di den lachi na Onderwijszaken. E persona konserni a traha un proyekto i despues di korto tempo esaki a pasa den Eilandsraad. E MAO-skol mester a kuminsa mas rápido posibel pa motibonan polítiko. Politika partidario a evita ku lo por a bin un yiu di tera pa bira direktor imediatamente (sr. Escalona no tabata aksептabel). E direktor mester a bin di Hulanda. E direktor ei no a bin.
Sr. Welmers, ku a keda enkarga ku e set-up di MAO, tabata tin un sistema ni Hulandes, ni Merikano, pero adaptá na situashon Arubano.
Despues ku sr. Escalona a bira direktor, e la bin kambia e sistema di MAO pa un sistema Merikano pasonra komersio di Aruba ta traha ku un sistema asina.
Nos por a ripara ku kua direktor ku a bini a trese su kambio den e sistema di MAO. Enbes di laga e dosentenan hunto ku e direktor set-up e programa di MAO, tur kos a keda den man di un direktor ku tur poder di hasi i deshasi.
No tabatin ningun instansia, ni Departamento ni Onderwijszaken, ku por a tene e kambionan aki na bista pa e studiantenan no wordu perhudika?!
Pio ta ku e direktor tabatin outorisashon *kompleto* di Onderwijszaken pa hasi tur kos ku e MAO!
Ta posibel ku ela haya e outorisashon aki pasobra e grupo di dosentenan di MAO no tabata forma un team. Pero ta tarea di Schoolbestuur — esta BC — pa forma e team di dosentenan i duna nan e posibilidat pa desaroya nan skol! Sigur sigur si ta toka di un skol *nobo* manera MAO.
Por ta ku ni Onderwijszaken ni Departamento lo no (tabata?) tin hende kapasita pa regla e asunto di sistema di skol i alabes prepara tur e rekisitonan pa rekonosemento di e diploma di MAO-Aruba legalmente.
Nos por bisa ku e MAO-Aruba a kuminsa kasi sin preparashon i den purá, i despues ku MAO tabata drai no tabatin mucho interes di parti di outoridatnan konserni.

MTS
SCHOOL VOOR MIDDELBAAR BEROEPS ONDERWIJS

van het BESTUUR

Op de MTS heerst al geruime tijd ontevredenheid onder de leerkrachten vanwege
1. discrepantie tussen de middelbare beroepsscholen,
2. het niet honoreren van de met goed gevolg doorlopen applikatiekursus,
3. benoemingen als uurleerkrachten.

ad. 1. De MAo en de kleuterleidstersopleiding welke middelbare beroepscholen zijn en het HAVO/VWO kennen alle drie een 27-urig rooster als volledige betrekking (VB) in tegenstelling tot het BO, het BBO, het MAVO, het LTO, het HHO en het MTO.
Uitgaande van het feit dat de MTS evenals de MAO, de kleuterleidstersopleiding en de kopklassen HAVO/VWO aansluiting geeft op het MAVO en de eerste drie jaar HAVO, vinden de leerkrachten dat zij net als MAO en HAVO/VWO recht hebben op een VB van 27 uur.

Zij hebben op 18 januari 1979 dan ook een brief aan het Bestuurscollege gezonden behelzende de volgende punten:
— dat zij uitgaande van het feit dat MTO 2e graads onderwijs is een weektaak hebben van 32 uur vergeleken bij collega's van het HAVO met 27 uur (bij de MAO is pas begin dit schooljaar aan de mensen een VB van 27 uur toegekend);
— dat zij van mening zijn dat de bezitter van de MO-Abevoegdheid achtergesteld wordt, omdat bij het MAVO (3e graadsschool) de aktebezitter gelijk gehonoreerd wordt als bij het MTO (2e graadsschool) terwijl bij het HAVO de aktebezitter een werkweek heeft van 27 uur;
— dat in het verleden een UTS-toelage verstrekt werd welke bij de salarisherziening van enkele jaren terug werd ingetrokken;
— dat in het verleden al via de VLA (nu Simar) regelmatig over deze kwestie gesproken was, waarbij als dwingende eis gesteld werd dat de MTS een zelfstandige school moest zijn en niet in hetzelfde gebouw als de LTS en dat daar sinds februari '78 aan voldaan is.
Gezien deze punten willen de MTS-leerkrachten hun salaris zó aangepast zien dat er werkelijk sprake is van een 2e graadsschool, hetzij op Aruba of elders.
Op deze brief kwam vooreerst geen antwoord evenmin als op het telegram dat de leerkrachten op 7 mei '79 aan het BC zonden.
Toen de direkteur van de MTS voor het nieuwe schooljaar al een rooster had samengesteld gebaseerd op een VB van 29 uur, nadat Onderwijszaken gezegd had dat dit — vooruitlopende op de beslissing van het BC — wel kon, kwam het antwoord van het BC op brief en telegram van de MTS opeens heel snel. Gedateerd op 15 augustus '79 luidde dit: Er kan over dit verzoek nog geen beslissing genomen worden. In het kader van het voorgenomen saneringsbeleid voor de Nederlandse Antillen zal het verzoek op korte termijn worden besproken met Land en eilandgebied Curacao.
Achteraf stelt Onderwijszaken (OZ) dat de MTS-direkteur de woorden van de OZ-ambtenaar verkeerd heeft geinterpreteerd.
Wij geloven eerder dat het ligt aan de inmiddels plaatsgevonden wisseling der bestuurscollege's, omdat wij destijds dit probleem naar voren brachten bij de heer van der Kuyp die hoegenaamd geen probleem zag: er mocht geen discrepantie zijn en er zou dan ook aan gewerkt worden.
Afgaande op deze uitspraak kan OZ dus wel degelijk de toezegging gedaan hebben, maar heeft daarbij buiten de waard (d.i. de huidige gedeputeerde) gerekend.
Het nieuwe Bestuurscollege is wel voor gelijktrekking van de VB's (27-urig en 32-urig), echter niet omlaag maar omhoog. Dit zou dan betekenen een salarisherziening omdat het op 27 uur stellen van de VB voor HAVO/VWO destijds eigenlijk een verkapte loonsverhoging was ter honorering van de hogere graad/akte van mensen werkzaam bij het HAVO/VWO.
Op Curacao speelde de gedachte aan een 27-urige VB voor de MTS-leerkrachten eveneens. Het RK Centraal Schoolbestuur op Curacao waar de MTS aldaar onder valt, richtte op 15 februari 1979 een verzoek aan het BC om de volledige betrekking van de MTS te stellen op 27 uur gezien de wettelijke bepaling dat de MTS ook inderdaad behoort tot het middelbaar beroepsonderwijs. Of er ooit antwoord op is gekomen en wat het preciese antwoord van BC-Curacao dan was weten wij niet, doch tot op heden kent de MTS op Curacao een VB van 32 uur.
Het probleem van de MTS-mensen speelt al jaren. In een onlangs met de gedeputeerde gehouden vergadering stelde zij dat de

kwestie-MTS zeer problematisch is. Zij deelde mee dat er medio oktober besprekingen zijn gestart tussen eilandgebied Aruba en eilandgebied Curacao, dat de financiele konsekwenties van alle voorstellen die er m.b.t. deze kwestie op tafel liggen, bestudeerd worden en dat bekeken wordt wat haalbaar is en wat niet.
Na afronding van de besprekingen zullen de bonden geinformeerd worden. Minister Veeris bevestigde vorenstaande in een vergadering die de week daarop plaatsvond en stelde tevens dat hij eind november een afgerond voorstel verwacht, waarna een gesprek met de bonden volgt.
De leerkrachten van de MTS geloven echter niet meer in al dit soort besprekingen; zij hebben al zo vaak gehoord dat e.e.a. besproken wordt of zal worden.
Zij hebben daardoor het idee gekregen dat aan hun probleem totaal niet gewerkt wordt: men houdt de boot af.
Een paar jaar geleden — toen deze zaak voor de zoveelste maal geentameerd werd — was het dat zij eerst in een eigen gebouw moesten zitten en niet samen met de LTS, zoals toen nog het geval was (John f. Kennedy).
Belachelijk argument: waar blijf je in geval van een scholengemeenschap?
Inmiddels is aan de eis van een eigen gebouw voldaan; de MTS is een geheel aparte school en nu gooit men het op de bevoegdheden der leerkrachten.
Volgens OZ zullen de meeste leerkrachten aan de MTS verbonden onbevoegd zijn zodra deze wordt uitgeroepen tot een 2e graadsschool.
In de eerste plaats gaat het niet om het uitroepen tot een 2e graadsschool, maar om de erkenning als Middelbare Beroepsschool. Bovendien kan aan de hand der Bijage bij de nieuwe wet op het VO, waarin de bevoegdheden voor elk type van onderwijs gespecificeerd staan het argument van het al of niet bevoegd zijn, weerlegd worden.
De vraag is ook, waarom per begin dit schooljaar bij de MAO wél een lesrooster van 27 uur ingesteld kon worden.
Omdat het maar om één leerkracht ging?
De andere leerkrachten zijn namelijk gedetacheerd van het HAVO/VWO en hebben dus al een 27-urig rooster.
Omdat men betrokken leerkracht nodig had en hij anders niet zou komen?
Zijn de leerkrachten bij de MTS dan niet nodig?
Is de MTS niet belangrijk genoeg om zich druk te maken over de ontevredenheid die daar heerst en die steeds meer onrust teweeg brengt?

O.i. terecht vragen de leerkrachten zich af waarom er v.w.b. de MTS opeens tussen eilandgebied Aruba en eilandgebied Curacao dgedelibereerd moet worden. Begrijp ons goed: wij juichen het toe dat men het onderwijs bespreekbaar wil stellen, dat neemt echter niet weg dat er op dit moment een discrepantie bestaat die opgeheven dient te worden. Waarom zou nu alleen de MTS moeten wachten tot na de besprekingen of tot na een eventuele sanering zoals door het BC gesuggereerd.
Als men na de besprekingen e.e.a. wil gaan veranderen akkoord, maar dan over de gehele linie. Een afwijkende regeling voor de MTS zal nooit geaksepteerd worden.
Het bestuur heeft over voorgaande een vergadering gehad met direkteur en leerkrachten van de MTS, waarna de volgende brief is uitgegaan aan het BC:

Aruba, 23 november 1879.

AAN:
Het Bestuurscollege van
het Eilandgebied Aruba,
Bestuurskantoor,
Alhier.

Geacht College,

Referte de verschillende gesprekken die zowel de direkteur als de leerkrachten van de MTS en ons bestuur met zowel het vorig College als met Uw College en Onderwijszaken gevoerd hebben over de problematiek aldaar betreffende het stellen van een volledige betrekking op 27 uur, waarbij gewezen is op de heersende ontevredenheid berichten wij U als volgt:

Gezien het feit dat deze zaak al jaren slepende is bestaat de indruk dat men deze kwestie nooit aux sérieux genomen heeft. Wij zijn ervan op de hoogte dat er besprekingen gaande zijn tussen eilandgebied Aruba eb eilandgebied Curacao, doch op grond van het feit dat:
— volgens hoofdstuk I, 1, art. 13, lid 4 van de wet op het voortgezet onderwijs de MTS tot het Middelbaar Onderwijs behoort en
— dat de andere scholen voor Middelbaar Beroepsonderwijs alhier t.w. MAO en Kleuterleidstersopleiding, een volledige betrekking van 27 uur kennen, het bestuur de mening is toegedaan dat er momenteel discrepantie bestaat tussen deze scholen en

gelet op het feit dat de argumenten door Onderwijszaken naar voren gebracht contra de invoering van een volledige betrekking van 27 uur voor de MTS — zijnde de bevoegdheden van de leerkrachten (zie bijlage) — weerlegbaar zijn, vragen wij dat

vooruitlopende op de beslissing die genomen zal worden na de nu gaande besprekingen tussen de eilandgebieden er gelijke behandeling van de drie bovengenoemde scholen voor Middelbaar Beroepsonderwijs zal zijn en dientengevolge onverwijld het lesrooster voor de MTS-leerkrachten op 27 uur gesteld wordt.

Wij wijzen U ten overvloede op de onrust die er momenteel heerst en die alleen maar zal toenemen naarmate een gunstige beslissing langer op zich laat wachten.
Dat dit ongetwijfeld zijn invloed zal hebben op het onderwijs hoeft o.i. verder geen betoog.

Hoogachtend,
Namens het bestuur van de Simar,
C. Kelkboom, secretaris

Bijlage: lijst van aktebezit van de mensen werkzaam aan de MTS.

In afwachting van het antwoord hierop zal de commissie MTS in ieder geval wekelijks voeling houden met het bestuur.

ad 2. Naast de wens van de MTS-leerkrachten voor het instellen van een VB van 27 uur speelt nog het probleem van het niet honoreren van de door een groep leerkrachten gevolgde applikatiekursus aan de Lerarenopleiding.
Deze applikatiekursus was een vervolgopleiding voor leraren werktuigbouwkunde en leraren elektrotechniek.
Zowel de heer van Drie die indertijd direkteur van de opleiding was als OZ houden vast aan de bewering dat vooraf tegen de studenten gezegd is dat het volgen van de applikatiekursus geen financiele vooruitgang met zich mee zou brengen.
Bij het nagaan van de beschikbare korrespondentie vonden wij een brief gedateerd de 10e juli 1975 aan de adspirant-studenten, ondergetekend door de heer F. van Drie, waar in de inleiding het volgende staat: "De Antilliaanse Lerarenopleiding organiseert voor haar studenten een voortgezette opleiding, die in belangrijke mate zal overeenstemmen met de Nederlandse MTS applikatiekursus (2e graads bevoegdheid" en waarin voorts o.a. gesteld wordt dat er "nog geen regeling is dat het met succes afsluiten van deze opleiding financieel wordt gehonoreerd".
Er is dus per definitie nergens gezegd dat de opleiding *niet* gehonoreerd zou worden.
Wij vinden dat waar een kursus opgezet wordt die — zoals men zelf stelt — een 2e graads bevoegdheid geeft, men deze ook dient te honoreren alsook dat de financiele kant van de zaak gelijk met de algehele opzet bekeken én geregeld dient te worden.
In deze bestaat er wel discrepantie tussen Aruba eb Curacao, daar op Curacao het BC in een schrijven gericht aan het RK Centraal Schoolbestuur d.d. 24 augustus '78 berichtte dat de leerkracht met applikatiekursus vanaf 1 augustus '78 gehonoreerd wordt als MO-A aktebezitter.

Hieraan vooraf was er een brief uitgegaan van de direkteur van de MTS aan het schoolbestuur dat gezien de hantering van leerplannen, lessentabellen, toelatingseisen, de wijze van examineren e.d. zoals in Nederland gebruikelijk voor de 2e graads applikatiekursussen en
gezien het feit dat bezitters van een getuigschrift van een dergelijke kursus in Nederland geacht worden een 2e graads bevoegdheid te bezitten en dienovereenkomstig worden betaald en omdat bedoelde opleidingen niet eerder hier verzorgd zijn de eventueel daaraan te verbinden bevoegdheden niet geregeld zijn, de direkteur het bestuur in overweging geeft het BC Curacao te verzoeken om aan de hier gegeven opleidingen een 2e graads bevoegdheid met bijbehorende bezoldiging te verlenen.

Eveneens in deze brief geeft de direkteur een concept van het verzoek aan het BC met daarin bovengenoemde argumenten en voegt daarbij als redenen voor dit verzoek:
a. De opleiding staat gezien leerplannen op een aanzienlijk hoger niveau dan de akteopleiding en dient dus aan de geslaagden een hogere bevoegdheid te verlenen.
b. Voor de technische wetenschappen bestaat tot op heden geen 2e graads bevoegdheid. De betreffende opleiding voorziet dus ook om deze reden in een behoefte.
c. Een aangepaste bezoldiging is een stimulans om de betreffende opleiding te volgen en komt het onderwijs aan de technische scholen zeker ten goede.
d. Een duidelijke erkenning van de opleiding hier houdt in dat europese nederlanders in het geval zij repatrieren ook in Nederland aanspraak kunnen maken op dezelfde bevoegdheid.

Zoals al gezegd is gevolg gegeven aan dit verzoek. Wij vernamen ook nog dat het besluit van het BC-Curacao mede gebaseerd was op brieven van de heren van Drie en Tevreden, respektievelijk kursusleider Aruba eb kursus leider Curacao, aan het Departement van Onderwijs over de opzet van de opleiding, normen, leerplan etc.
De heer van Drie schrijft o.a.:
"Zowel de vakken die gegeven werden als het aantal uren dat aan elk der gegeven vakken werd toebedeeld, waren in overeenstemming met het cursusprogramma dat ik van Drs. Arends mocht ontvangen.
Dit was het cursusprogramm voor de opleiding in Groningen. Dit pakket was echter niet compleet en de aanvullende stof werd door de docent Ir. P. A. Tevreden en de gecommiteerde Ing. F. X. van Haastert bepaald en aan het programma toegevoegd" en "Het niveau van de opleiding is volgens de heren van Haastert en Tevreden gelijkwaardig aan, zo niet zwaarder dan eisen die in Nederland gesteld worden ter verkrijging van de tweede graads bevoegdheid".

Het is bekend dat het BC overgaat tot uitbetaling van een bepaalde akte ná de waardebepaling van het Departement.

Wij vragen ons daarom ook af of de heer van Drie nu hij inspekteur der opleidingen is en dus "aan de andere zijde van de tafel zit" zijn eigen woorden niet meer onderschrijft.
In elk geval hebben we deze kwestie tot in de uit en treuren naar voren gebracht en vormt dit ook een der punten van de nu gaande besprekingen der eilandgebieden.

ad 3. Meerdere leerkrachten bij het TO zijn in vaste dienst benoemd als uurleerkrachten.
Zij maken zich bezorgd over deze gang van zaken en vrezen dat dit hun rechtspositie niet ten goede komt.
Bij navraag op OZ kregen wij te horen dat dit het benoemingsbeleid is van het BC omdat —zij in de toekomst een eventueel overschot aan leerkrachten voorzien. Meer kon hierover hunnerzijds niet gezegd worden.
De heer Arends wees er wel op dat mensen die het niet eens zijn met hun benoeming hiertegen schriftelijk protest kunnen aantekenen.
In de vergadering die wij de 13e december met de Gedeputeerde van Onderwijs zullen hebben zal dit punt zeer zeker aan de orde komen.

Het bestuur van de Simar wenst u allen een hele fijne kerstvakantie en prettige feestdagen toe.

Skol i Komunidat
ta desea ku su lektornan un felis 1980 ounke ku e pronóstikonan pa e aña venidero no ta mucho alentador.

Wie wil corres-ponderen?

Onderstaand verzoek ontving de direkteur van het postkantoor. Hij heeft het verzoek doorgespeeld naar de Simar. Geinteresseerden kunnen zich rechtstreeks wenden tot mevr. Ina Jansen, Bontekoestraat 31 (I), Arnhem, Holland.

Geachte heer,

Excuseert u mij, als ik met een verzoek tot u kom. Ik ben een Hollandse, die erg geinteresseerd is in buitenlandse correspondentie. Graag zou ik een connectie op uw eiland willen hebben, maar aangezien ik niet weet hoe in contact te komen, heb ik een stille hoop dat u iemand zou weten, man of vrouw, die geinteresseerd is in een vriendelijke briefwisseling.
Mag ik me aan u voorstellen, ingeval u nij zou willen helpen?
Mijn naam is Ina Jansen, ik ben 57 jaar, getrouwd. Meer dan 30 jaar was ik kleuterleidster, maar sinds 3 jaar met pensioen.
Mijn hobbies zijn: lezen, muziek, de natuur, postzegels verzamelen.
Ik correspondeer Nederlands, Engels en Duits. Het zou me zeer verheugen van u te horen. Zo niet, excuseert u me dan dat ik u gestoord heb.

Met vriendelijke groet,
INA JANSEN.

Kerstbijeenkomst van de Simar

Op maandag 17 december organiseerde de Simar een kerstbijeenkomst voor haar leden in het kortgeleden aangeschafte en inmiddels opgeknapte vakbondsonderkomen.
De sportkommissie had de taak op zich genomen het kerstdiner te verzorgen.
In haar openingswoord hoopte Madonna Stephens dat dit verenigingsgebouw hét trefpunt van de leden zal worden.
Tod droeg voor uit eigen werk.
Een bandje van het La Salle College zorgde voor een optimale stemming.
De sportkommissie had alle eer van haar werk, er bleef niets over.
Wat Skol i Komunidatfotograaf Rinus al in jaren niet was overkomen: deze avond was er weer een mogelijkheid om meer dan 20 Simarleden tegelijk voor de lens te krijgen.
De avond eindigde in een onvervalste ranchera-stemming, de vokale en instrumentale prestaties zou menig Mexicaan niet hebben misstaan.
Meer van deze avonden.

Awor asta sindikatonan ta polarisá entre e islanan?

Artikulo ku a sali den Amigoe di dia 19 di november:

"VLC wijst regeer-programma af"

- — of tellen die alleen als het gaat om een Curacaoenaar?
- — Waarom moeten we nu wel accepteren dat een Arubaan ter verdediging van onze belangen optreedt, terwijl MEP niet aanvaardt dat iemand van Curacao hun belangen behartigt in den vreemde!
- — Daarom juist wordt bij elke Curacaoenaar een soldaat geplaatst door Aruba ter controle.
- — De bevolking is het beu. We hopen niet meer te hoeven horen dat Curacao Aruba in de weg zit bij het uitstappen.
- — De bond wil gaarne zien welke Curacaose leden van de Staten voor deze passage in het regeerprogramma zullen stemmen.
- — Cova: "Ik voel me Curacaoenaar en tekort gedaan bij de gemaakte afspraken. Croes heeft zich oop op allehande tonen tegen Curacao kunnen uitlaten toen hem dat uitkwam".

E artikulo aki a sali den prensa kaba di fin di november. Pero komo ku ningun korant a publiká integralmente, nos ta hasié awor aki.

Esakinan ta algun remarka ku nos, ku asombro i desepshon alaves por a lesa den Amigoe di 19 di november ultimo.
Talves e reakshon aki lo por wordu kalifiká komo lat, pero nos komo e revista di e sindikato di maestronan di Aruba, no por keda sin reakshoná riba dje.
Nos mester bisa klaramente ku aki si VLC a yega demasiado lew ku nan metemento den politika partidario. Nos ta e proménan pa aseptá ku sindikatonan mester ta alerta pa tur loke ta pasa den nan komunidat. Nos ta di akuerdo i ta aploudi, ku ora ku iregularidatnan wordu kometí den nos aparatonan gubernamental i tambe den sektor privá, ku esakinan ta wordu kritiká i ataká pa gruponan i direktivanan di *algun* sindikato.
Segun nos mucho poko sindikato tin sufisiente prinsipio pa hasi esaki. Demasiado dirigentenan di e sindikatonan aki na Antias, den un of otro forma, ta ligá na sierto partidonan politiko. Tin asta sindikalistanan ku tin vinkulonan estrecho ku e "doñonan di trabow". Ta bisto ku e momento ku bo mara bo mes na sorto di organisashonnan manera esunnan aki, bo ta perde no solamente bo kredibilidat komo sindikalista kritiko i "obhetivo", sino poko poko bo ta bai perdiendo bo prinsipionan sindikal for di bista. Tur kos ta depende ku kwa wowo bo ta mira algo; si bo tin sierto lasonan, semper lo bo trata di konvensé bo mes i despues bo kompañeronan mas serká, ku loke bo ta hasiendo no ta afektá bo trabow komo sindikalista na nada. Tin biaha asta bo ta kere ku e ta kuadra kompletamente ku e prinsipionan di bo sindikato.

I sin ku ningun ora so nan ta preokupa ki efekto esaki lo tin riba e relashonnan entre e dos pueblonan? Esaki no ta sufisiente? Awor nos komo sindikatonan, ku lo mester por sa mihó, tambe ta bai kuminsa ku e wega aki? Ki ora ku tin eventonan Antiano, manera beisbol, futbol of otro deporte of otro evento ku ta trese biahamento basta pisá entre e islanan, nos ta hala un rosea di alivio pasobra nos ta ripará un fraternidat i amistat entre e pueblonan.

ERROL COVA: "Ik voel me Curaçaoënaar".

Te ainda nos no por komprende kon e dirigentenan di VLC por a yega asina lew.
E zonido aki na nada ta parse di ta sali for di seno di e dirigentenan progresivo i kritiko ku nos konose for di basta tempo.
Ki mishi un sindikalista ta polarisá entre e islanan?
Ki mishi ku te asta e lider di VLC ta hasi su mes kulpabel na esaki?
No ta basta kaba ku partidonan politiko ta hasi esaki?
No ta basta kaba ku politikonan di e diferente islanan ta hasi esaki?
Na unda e solidaridat ku mester eksistí bow di tur trahador, sin importá isla ni rasa ni kolor a keda?
No ta asina ku tur sindikato na mundo ku ta yama nan mes ligá na e lucha di e klase trahador, di mes ta bai haya nan mes ligá ku e lucha di tur trahador di tur pueblo?
No ta asina ku e sindikatonan ku tal prinsipio ta trata na estrechá nan lasonan ku otro mas tanto posibel pa asina yega na apoyá otro mas tanto posibel den nan lucha pa elevá kada pueblo for di eksplotashon?
No ta asina, kompañeronan di VLC, ku un di No ta basta ku gobiernonan ta hasi esaki?

Awor ki nos ta haya? Awor un sindikato i pió ainda e sindikato di maestronan di e isla di Korsou a haya ta bon pa bin ku remarkanan sumamente polarisante den nan programa radial.
Unda, nos kier puntra aki, e prinsipionan di sindikato, kaminda e trahador ta wordu poní na promer lugar a keda?
e prinsipal kousante di e diskrepansia entre riko i pober na tur kaminda di mundo ta e gobernantenan i konsekuentemente e politikonan?
No ta berdat ku politikonan den nan ansha i sed pa poder no ta spar nada, kontal nan por alkansa nan metanan?
Asta nan ta yega asina lew ku nan no ta hala atras pa lanta un pueblo kontra otro pueblo, basta ku esaki por logra dunan nan mas voto (Aruba: MEP i AVP, Korsow: DP).
Si nos kompañeronan di VLC ta di akuerdo ku e puntonan aki, anto ta dikon nan, den nan disgusto ku e "regeerakkoord" por bandoná nan propio prinsipionan sindikal te na tal ekstremo ku nan ta bai papia di ku "Aruba ta wordu benefisiá a kosto di Korsou etc."
No ta asina ku semper nos mester konsentrá nos atakenan riba e politikonan? →

No ta asina ku nos (ambos sindikato) semper a kondená e polarisashon entre e dos islanan mas grandi di Antias?
No ta nos tur sa ku e pueblonan ta wordu manipulá pa e politikonan prinsipalmente si ya nan ta sintá kaba?
Anto ta kiko VLC a spera anto?
Ku MAN lo a bai bringa un "eenmansstrijd" kontra tur loke ta manipulashon i trosemento di e mundo politiko na Antias? Ku MAN ta limpi-limpi? Si esei tabata e kaso, anto lo ta prome biaha ku nos ta mira ku tin hende ta laba paña den e mesun awa sushi i ta sali ku MAN limpi-limpi.

Bisto pa realidat ta hopi importante den e kaso aki. I realidat ta ku MAN a trese un brisa fresko den e ambiente político. Nan a bini ta pone prinsipio na lugar di oportunismo. Pero te na unda esaki ta alkansable politikamente? Ya nan a perde un chens kaba den gobierbo insular. Nan a siña nan les i awor nan sa mihó ta kon e wega politiko na Antias ta.
Esta, ku prinsipio só bo no ta yega den gobierno. I ta tur kier goberná, sino nan lo no a drenta politika, no ta berdat? I . . . no ta mesun kos a pasa ku Frente tambe?
Pa nos MAN ta un biento fresko i nobo den e arena politiko Antiano. Pero pa nos nan no tin ni hala, ni aureol riba nan kabes. Nan ta mes (nos ta spera menos) vulnerabel ku e otro politikonan.

After all bo no por hunga bala riba un felt yen di lodo i spera ku bo ta sali sin ningun pleki di lodo na bo kurpa.
Ku MAN a kuminsa ku pifia ta komprendibel den e konteksto aki. Sinembargo den tur e malonan nos ta konsidera nan esun menos malo. Pa nos ta keda inkomprendibel kon VLC por a kai den e mesun awa ku e politikonan ta baña aden!
Aki nos ta kere ku ta klaramente un kaso di: "Door de bomen ziet men het bos niet meer". Si bo ta direktiva di un sindikato i alaves bo kier hunga e papel di grupo di preshon, esaki por ta un kombinashon magnifiko. Pero bo mester tin sufisiente hende pa por hasi tur dos trabow. Loke nos a mira aki ta ku e tarea di e grupo di preshon ku e direktiva di VLC a duna su mes a kuminsa perde fondo i ku prinsipionan ta wordu "lubidá".
Tin biaha nan ta kore mucho duro i ta laga otro sindikatonan atras (ehempel e kaso ultimo unda e representante di VLC den Kamara Sindikal a hasi deklarashonnan ku despues ta wordu kontradesí pa otro sindikatonan).
Esaki ta falta di tenemento kuenta ku e práktika.
E biaha aki VLC ta koriendo atrobe, pero den e direkshon kontrario! E kolmo di tur e remarkanan tabata unda ku sr. Errol Cova ta bisa ku si Betico Croes semper por a hasié, dikon e komo yui di Korsow no por?

For di e problema aki nos por a siña un les, i esei ta ku ta keda hopi difisil pa papia i ataká aktuashon i desishonnan di politikonan, sin kai den nan mesun foutnan.
Ta importante pa kada sindikato evalua hopi bon kiko nan ta hasi na ora ku nan ta apoya un partido politiko.
Prinsipalmente si bo ta traha segun sierto prinsipionan ta importante pa sa ku e prinsipionan aki mester ta kuadra ku esunnan di e partido politiko en kestion, i ku e personanan den e partido tin sufisiente prinsipio pa mantene nan mes na esakinan.

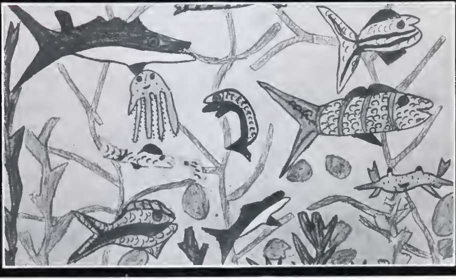
Tijdens de maand november 1979 organiseerde de stichting Cultureel Centrum Aruba in het kader van het 30-jarig jubileum van deze stichting een tekenwedstrijd voor kinderen. Van het ingezonden werk was een tentoonstelling ingericht. De opening van deze tentoonstelling werd verricht door de heren Beaujon (voorzitter) en inspekteur Peterson. Opvallend bij de opening was de afwezigheid van kinderen, maar dat werd alras duidelijk. Het CCA had ze n.l. vergeten uit te nodigen. Wel aanwezig hoofden van scholen en wat belangstellenden. De op een tafel uitgestalde prijzen werden tijdens de slotavond van het kindertoneelfestival uitgereikt. Een lid van het organiserend komitee vertelde dat het bijeenkrijgen van een akseptabele jury een lastige zaak was. Velen weigerden. Navraag bij een potent jurylid leerde dat kommunikatiestoornissen hiervan vaak de oorzaak waren. Een bekend verschijnsel trouwens. Bijgaande foto's geven een zwartwit beeld van de veelal kleurrijke tekeningen.

Tekenwedstrijd voor kinderen

GRAWATA

Tin un vakuna nobo riba plasa; V.K.I. (Vakuna Kontra Inflashon). Pura buska dibo, e kantidat ta limita.

●

E aña aki si nos a pasa den hopi "fever". Awor aki ta den "Ranchera-fever" nos ta.

●

LEMA DI FIN DI AÑA

Fia bai gol na fin di aña,
pasa malai
i keda kore kabe'i gai
durante henter e otro aña.

●

KONTRASTE ENTRE FANFARIA I SILENSIO ABSOLUTO

E bochincha i boroto di IOWUA durante welga i e firma di e CAO nobo despues di e "cool-IOWUA-off" period.

●

For di awor kaba nos ta pidi nos pueblo pa kuminsa prepara pa e tremendo konkurso ku Skol i Komunidat lo tene pa fin di aña.
E persona ku por menshona nos un artikulo ku lo no subi na aña 1980 lo gana un tremendo premio.
E premio aki lo konsisti di un viahe ida (sin vuelta) pa Sahara, inklusive kamel pa kore ariba durante estadia.
Korda bon, kada hende tin mag di partisipa ku un nomber so. Al fin al kabo tur hende mester haya un chens di perde; no ta berdat? Probecha awor!

ABONNEMENT

Geachte lezer,
Als u zich wilt abonneren op Skol i Komunidat, vul dan onderstaand formulier in en stuur het zo snel mogelijk naar het volgende adres:

SKOL I KOMUNIDAT, REAMURSTRAAT 2, ORANJESTAD, ARUBA, NED. ANT.

Wij verzoeken u uw check samen met het formulier te versturen.
Ook kunt u het geld storten op onze bankrekening: A.B.N. nr. 31.47.886.

JA. Ik wil mij abonneren op het maandblad Skol i Komunidat voor de prijs van:

☐ *Antillen:* *NAf. 12,50 per 10 nummers*
☐ *Nederland:* *NAf. 16,— per 10 nummers*
☐ *Overige landen:* *NAf. 17,— per 10 nummers*

(a.u.b. aankruisen wat op u van toepassing is).

NAAM: ....

ADRES: ....

....

Gelieve NIET te betalen per postwissel.
Gelijktijdig
☐ *stuur ik een check*
☐ *stort ik het bedrag op uw bankrekening.*

Handtekening ....

Algun pregunta pa bestuurscollege di Aruba:

1. BC di Aruba por a splika nos pakiko e gastonan di primera nesesidat — awa, koriente, belasting di outo — mester a subi ku 100% of kasi 100% di un dia pa otro?
E sueldonan ku pueblo ta risibi si ta keda meskos i preisnan ta subi tur dia!

●

2. Unda e saldo positivo di mas o menos 14 miyon florin, ku Aruba tabata tin na aña 1977, a keda?
Awor aki tin un saldo negativo di 37 miyon florin. Kier men ku dentro di menos ku 3 aña, BC di Aruba a gasta mas ku 50 miyon florin; esei ta mas ku 17 miyon florin pa aña. Unda e sen aki a bai?

●

3. Pakiko e diputadonan — ku mester a duna ehempel den e temponan difisil aki — ta duna nan mes un oumento di salario di f. 1800,— pa luna, ku forsa retroaktivo di un aña, mientras ku situashon finansiero di Aruba ta asina malo?

●

4. E oumento di salario aki riba menshona, ta parti di e saldo negativo di 37 miyon? (6x1800x12 =129600).

ABONO

Kerido lektor,
Si bo ta interesá pa abonḿ riba e revista Skol i Komunidat, yena e formulario aki bou i mandé mas pronto posibel pa nos na e sigiente adres:

SKOL I KOMUNIDAT, REAMURSTRAAT 2, ORANJESTAD, ARUBA.

Nos ta suplikabo pa manda bo check huntu ku e formulario.
Tambe ta posibel pa depositá e suma riba nos kuenta bankario: A.B.N. nr. 31.47.886.

Si, mi ta interesá pa aboná riba e revista Skol i Komunidat pa e prèis di:

☐ *Antiyas:* *NAf. 12,50 pa 10 numero*
☐ *Hulanda:* *NAf. 16,— pa 10 numero*
☐ *Otro paisnan:* *NAf. 17,— pa 10 numero*

(Por fabor, marke un x den loke ta aplikable pa bo).

NOMBER: ....

ADRES: ....

....

Por fabor, sea asina bon di NO manda paga via postwissel.
Adhuntu mi ta
☐ *manda un check*
☐ *depositá e suma riba boso kuenta bankario*

Firma ....

